

sosyalist

19 Ocak 1977

Devlet Nüshası

19

Ocak
1977

SAYI

10

400 kuruş

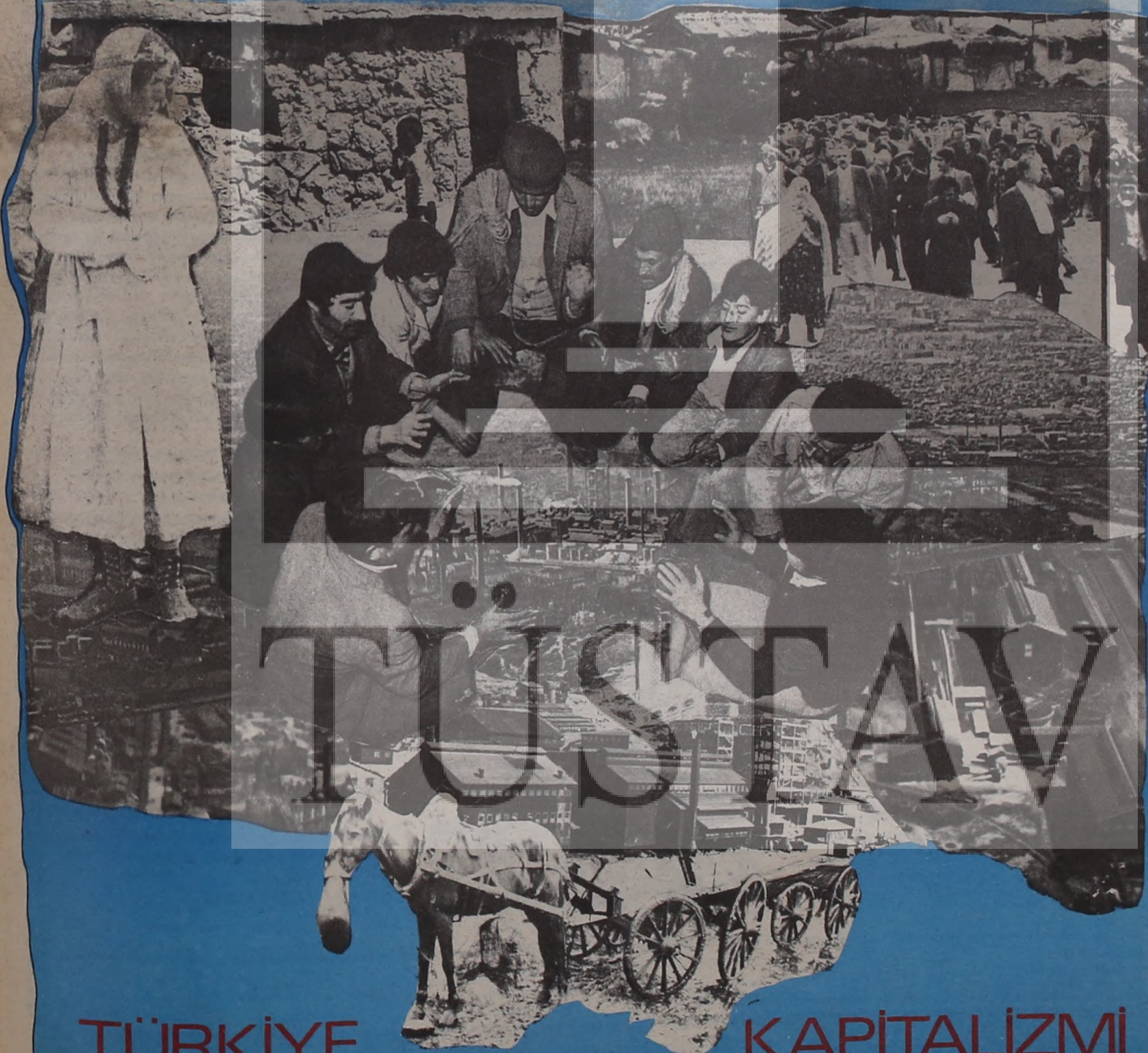
YARIN

haftalık siyasi haber ve yorum dergisi

İŞSİZLİĞİN

ENFLASYONUN

TEK SUÇLUSU

TÜTÜKTAY

TÜRKİYE

KAPİTALİZMİ

HALK NE DIYOR

BURASI MUSTUR...

Ankara'dan bin kilometre uzakta bir ilimizdeyiz; Muş. 1977 de bin kilometrenin lafı mı olur? Bu karda kışta bile rahat bir otobüs yolculuğuyla 18-19 saate gidiliyor. Ama Muş-Ankara arası bin kilometreden daha fazladır. Faşist-gerici baskısının belkide en ağır olduğu yerler arasında Muş. Örneğin polis, lise öğrencilerinden birinin önünün kesip "sen filan falan kişilerle niye konuşuyorsun? Bir daha onlarla konuşursan başına gelecekleri sen düşün. Hem artık okula da gitmeyeceksin, burada okumayacaksın" diyebiliyor. Ve o gün okula gitmesini engelleyebiliyor.

Lise müdürü öğrencileri toplayıp, "Bu okulda ben kürtüm diyen okuyamaz. Bu okulda aleviler okuyamaz. Bu okuldaki bütün komünistler temizleyeceğim" diyebiliyor. Ve gerçekte alevi öğrencileri, ilerici öğrencileri birer ikişer çeşitli bahanelerle okuldan uzaklaştırıyor. Bu öğrenciler yakın illerde okumaya çalışıyorlar.

Muş'un duvarları, yeşil boyayla yazılmış "Tek kurtuluş İslam" yazılarıyla dolu.

Muş'un valisi bu kış ayında balkonda namaz kılıyor. Valinin daire müdürlerine gizli bir genelgeyle, işe alınacak bütün işçiler için önce Şih Gıyasettinden -AP İl Başkanı ve AP Milletvekili Kasım Emre'nin kardeşi- bilgi istenmesi emrini verdiği, ısrarla söyleniyor Muşta. Aynı Vali, kandil gecesini camideki ayine -buna normal bir ibadet demenin imkanı yok- katılıyor ve sabaha kadar yörenin en ünlü şihleriyle "hu" çekiyor.

Muş'un polisleri, hergün her saat yolda adam çevirip, üstünü arıyor. Dernek basıyor. Cebinden çakı çıkan genç 24 saat karakolda tutuyor. Ülkü Ocaklarının üstünde tabanca bulunuyor, elini kolunu sallıyarak karakoldan çıkıp gidiyor. Ülkü ocakları-Akıncılar teröründen ve onlara açıkça göz yuman polisin korkusundan. Mus da saat 17.00 den sonra sokakta adam bulmanın olanığı yok.

Milletvekilliği tek parti dönemlerinden beri belli şih ve ağaların elinde. Muş'lu o tadına doyum olmaz kibarlığı ve esprisiyle "milletvekilliği mirastır" diyor. Gerçekten de öyle. Milletvekillerine bir bakıyorsunuz, yıllar içinde hep aynı soyadları taşıyorlar. Ya babadan oğula, ya kardeşe, ya amcaoğluna geçmiş. Parti farkının hiç önemi yok. Yarı DP'de yarı CHP'de yarı da AP'de, yarı "yeni CHP" de MSP'de. Şihlar, şihlar ve ağalar....

1973 mahalli seçimlerinde şihlardan ağalardan bakan Muşlular, hep bağımsızları seçmişlerdir. İl Genel Meclisiyle, Belediye Meclisine. Bu seçim işinin gelişimi şöyle: Biz dediler, genel seçimlerde CHP'yi destekliyelim, mahalli seçimlerdeyse ilk dört sıradan sonra tekler bizden, çiftler CHP'den karma liste yapalım. CHP razı olmuş buna. Fakat Mahalli seçimler gelip de Listeler düzenlenmeye başlayınca, karma listeye Muş'luların adayları hamal, baltacı, işçi, köylü oldu. İşte o zaman kıyamet koptu. Ecevitin "Halkçı CHP" sinin cevabı: "Ayak takımını biz aday göstere-meyiz. Hamaldan, baltacıdan, işçiden Belediye Meclisi, İl Genel Meclisi üyesi mi olur? "O zaman Muş'un uyanık kesimi derhal o baltacıları işçileri bağımsız aday gösterdiler. Sade göstermekle kalmayıp, seçimlerde kazandırdılar. Sonra, meclitler toplandı encü-

men seçimleri yapmak için işte o zaman "yeni CHP" AP ve MSP ile işbirliği yaptı, "ayak takımını"na "tek seçenek" (!) ... Muş'un "Ayak Takımı"na karşı MSP'nin, Ülkü Ocaklıların, balkonda namaz kılan valinin, AP'li şihların baskısı akıl almaz ölçülere varırken Muş'un CHP' lileri, AP-MSP- CHP koalisyonundan pek memnunlar. Faşizme karşı tek seçenek'e (!) ünlü paşa babalarının ünlü "Hadi canım sende" siyle cevap

veresi geliyor insanın Muş'un karları içinden.

Bu arada CHP ye bir önerim var. Hani 1977 de tek başlarına iktidara gelecekler ya (!) işte o zaman Muş Valisini şöyle kocaman bir ilin başına getirsinler, CHP Atatürkçüdür ya, devletin laiklik ilkesine bağlıdır ya, işte bu Vali onların çok işine gelir.

Bakmayın siz şimdi balkonda namaz kılıp, şihlarda düşüp kalktığına, Laiklik ilkesini biraz ciddiye alan bir iktidarda amansız bir vali olur. Örneğin samimi dindarlara kan kusturur. Yollarda köylü kadınlarının örtülerini başlarından toplayabilir Cumhuriyet baloları düzenler. Zaten bundan önceki görev yerlerinde "sosyal demokrat" olarak tanınmış...

Muş'un derdi anlatmakla bitmiyor ya, biz şih Kasım Emrenin AP Milletvekili emmioglu diye çağırıldığı şih YSE Müdüründen söz ederek bitirelim. Partizanlığı dillere destan bu müdür hakkında, İl Genel Meclisinin bağımsız üyelerinden İhsan Köse'nin verdiği bir önerge, bu günlerde Muş İl Genel Meclisinde görüşülecek. Bakalım sonuç ne olacak?

Önerge aynen şöyle :

İL GENEL MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1967 yılı iş mevsimi başlarında İlimiz YSE Müdürlüğüne getirilen M'Reşit Sarasaçlı'nın 1976 yılı iş gündeminde bütün sorumluluklarını bir tarafa bırakarak, şahısların hizmetinde çalıştığı, devlet araç ve malzemelerini özel kişiler hizmetinde kullandığı, özel şahıslara haksız menfaat sağladığı, programı uygulamamış bulunduğu anlaşılmıştır. Benim tesbit edebildiğim aşağıda sıraladığım kanun dışı gördüğüm işler, görevini kötüye kullanma ve şahıslara haksız menfaat sağlamak konuları üzerinde vilayetçe de durulmamış olduğu açıktır. Adı geçenin yersiz işlemleri şunlardır:

1. YSE Anbarından haksız yere 20 ton çimento Muş Milletvekili Kasım Emre'ye verilmiş, YSE Müdürlüğü emrindeki devlet arabaları ile bu çimento Kasım Emre'nin köyüne gönderilmiştir.

2. YSE Müdürlüğü hizmetindeki KOPROSÖR Kasım Emrenin köyüne özel olarak gönderilmiş, on beş gün devamlı olarak çalıştırılmıştır.

3. YSE Müdürü YSE'ye ait pikapla Kasım Emre'nin çocuklarını Ankaraya götürmüştür.

4. YSE Müdürü YSE'ye ait pikapla Kasım Emre'nin yeğeni Ali Haydar Emre'yi Van havaalanından getirip, Bulanıktaki köyüne göndermiştir.

5. YSE Müdürü YSE'ye ait otobüsle Sendikacı Orhan Güngör'ü ve arkadaşlarını Muş'tan Ankaraya göndermiş ve tekrar Ankaradan Muş'a getirmiştir.

6. YSE Müdürü Muş Milletvekili Kasım Emre'nin oğlu tarafından inşaatı taahhüt edilen ve aynı milletvekiline ait bulunan Tapi köyü içme suyu inşaatında YSE'ye ait Dozer, Koproşör, Grayder ve diğer lüzumlu araçları seferber ederek çalıştırmış, müteahhid hiç bir iş görmeden muhammen bedel olarak gösterilen 250 bin lirayı iş karşılığı olarak istihkak raporuna bağlayıp almıştır. Böylelikle devlet malını çalıştırmış, hiç bir iş görmeyen milletvekilinin oğlu müteahhide havadan hazineden 250 bin lira haksız menfaat temin etmiştir.

YSE' Müdürü M. Reşit Sarasaçlı hakkında hiç bir kanuni işlem yapılmadığı ve valilikçe bu görevi kötüye kullanma, hazineyi zarara sokma, başkasına haksız menfaat temin etme, devlet malı çimentoyu depodan gizli olarak başkasına vermek suçlarından hiç bir soruşturma yapılmadığı söylenmektedir. Bu kadar kanun dışı haksız muamelede bulunan adı geçen müdür hakkında valilikçe bir tahkikatta bulunulup bulunulmadığının açıklanmasını, bulunulmamış ise gözle görülen bu durumlardan valiliğin haberi olup olmadığını açıklanmasını, Valiliğin bu durumlardan haberi yoksa bu önergenin ihbar kabul edilerek İl Genel Meclisince durumun kurulacak olan bir komisyon marifetiyle tesbiti ile devlet malını çar çur eden, başkasına menfaatli veya menfaatsiz peşkeş çeken, başkasına haksız menfaat temin eden, görevini kötüye kullanan adı geçen müdürün durumunun tesbiti ile iddiaların gerçekliği anlaşıldığı takdirde hakkında kanuni işlem yapılmasını ve tahkikatın selamete yürütülmesi için adı geçen derhal ve tedbir olarak işten uzaklaştırılmasını saygı ile öneririm.

Muş İl Genel Meclis Üyesi
İhsan Köse

sosyalist
YARIN

Sahibi : Cenan Bıçakçı
Genel Yönetmen : Aydın Köymen
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Ender Yiğitel

Adres : G.M.Kemal Bulvarı 112/18, Maltepe/Ankara
Telefon : 29 10 42 Posta Çek No : 101648
Baskı : Daily News Ofset Dağıtım : Hür-Dağıtım

ABONE ŞARTLARI
Altı Aylık : 100 TL
Bir Yıllık : 175 TL

GELİŞMİŞ ve AZ GELİŞMİŞ KAPİTALİSTLER

aydın köymen

Yılın her ayında, ayın her gününde, günün her dakikasında tüm yaşam boyu devam eden bir çatışma.. Sadece tek tek ülkelerde değil ama tüm dünya düzeyinde devam eden bir çatışma... Çoğu zaman kanlı, kimi zaman kansız ama sürekli bir çatışma... Bugün dünyada ve Türkiyede olan bu. Bu çatışmanın iki tarafında insan. Ama bunlar hem nicelik ve hemde nitelik bakımından birbirlerinden farklı insanlar. Bir taraftakiler sayıca az. Hem de parmakla sayılacak kadar az. Ortak özellikleri, ekonomik güce sahip olmak. Bunlar üretim araçlarının özel mülkiyetine sahip. Ekonomik güçlerinin kaynağı bu. Dünyanın tüm zenginliklerine bunlar hükmediyor. Cennete ulaşmak için ölmelerine gerek yok. Yoksulluk, açlık, işsizlik bunların bilmediği tanmadığı, yaşamadığı olgular.

Kavganın öbür tarafında milyonlar var. Sayılmayacak kadar çoklar. Tek eksiklikleri ekonomik güce sahip olmamak. Cennet bunlar için ancak ölümden sonra olası. İşsizlik, yoksulluk, açlık her gün yüzyüze geldikleri olgular. Kültürsüzlük, bilgisizlik hep bunlar için. Ama aslında tüm zenginliklerin kaynağı bunlar. Bunların emekleri. Demiri, kömürü yer altından çıkaran, bunlara biçim veren, bunlardan makinalar yapan, bu makinaları çalıştıran, çeşit çeşit mallar üreten hep bu insanlar.

İşte kavganın tarafları bunlar. Kavganın bir tarafında milyonlarca emekçi, öbür tarafında ise bir avuç sermaye sahibi var. Kavga, emek dünyası ile sermaye dünyasının kavgası. Ve bu kavga, emek ve sermaye birbirinden ayrı olduğu sürece devam edecek. Öyle ise, iyi niyetle, insanları sevmekle, barış nutukları atmakla bu kavganın önüne geçilmesi olanaksız. Barışa ulaşmanın tek yolu var. Kavganın maddi temellerini ortadan kaldırmak. Yani emek-sermaye çelişkesine son vermek... Bu çelişki sürdükçe kavgada sürecek.... Bu bir gerçek. Bu gerçek, bir başka gerçeği doğuruyor. O da , bu kavgaya sermayenin son veremeyeceği. Çünkü sermaye, emek ile sermayenin ayrılığını savunuyor. Kavganın temeli ise bu ayrılık. Demek ki kavga, sermayenin zorunlu tercihi. Sermayedarların hepsi melek olsa, sermayedar oldukça, sermayedar kaldıkça bu kavgaya son vermeleri olanaksız. Bir başka deyişle, kavganın tek suçlusu sermaye. İstesede istemese de bu böyle.

Sermaye, sahibine kar getiren biriktirilmiş emektir. Sermaye, sahibine zorunlu olarak politik bir güç kazandırır. Bu politik gücün temelinde satınalma gücü yatar. Satın alma gücü, o sırada piyasada bulunan bütün malların ve bu arada sermaye düzeninde emekle mal olduğu için, emeğinde üzerinde bir egemenlik demektir. Demek ki sermaye, emeği ve ürünlerini yöneten güçtür. Sermayedar, bu gücü, kişisel ya da insanı özelliklerinden dolayı değil, sermayenin sahibi olduğu için kullanır. Gücü, sermayesinin karşı konulmaz satın alma gücüdür. Sermayeyi kullananların tek amacı kârdır. Ama kâr oranı, ücret gibi, toplumun zenginliğiyle yükselip, toplumun geriliği ile düşmez. Kalkınmış ülkelerde ücretler, geri kalmış ülkelere oranla çok yüksektir. Buna karşılık kâr oranları, geri kalmış ülkelerde, kalkınmış ülkelerekinden daha yük-

sektir. Bu durum bize şu gerçeği gösterir: Sermaye sınıfı ile toplum çıkarı birbirine ters düşer, bağdaşmaz. Bu gerçek bizi, zorunlu olarak bir başka gerçeğe de götürür: Toplumdan yana, insanlıktan yana olanlar, sermaye-emek kavgasını kınayamaz. Aksine bu iddialarda olanlar, bu kavgayı teşvik etmeli, bu insanlık kavgasında emeğin yanında yer almalıdır. Kavga, gerçeğin kendisi, gerçeğin zorunluluğudur. Ve bu kavgada emek haklıdır, sermaye sınıfı ise haksız. Bu haklılık ve haksızlık, sermaye sınıfı ile emekçilerin somut talepleri göz önüne alındığında daha bir açıklık kazanır. Sermaye sınıfı sermaye-emek ayrılığının devamını, emekçiler ise sermayenin (üretim araçlarının) tüm topluma maledilerek sermaye-emek ayrılığının sona ermesini talep ederler. Öyle ise kavga, toplumsal çıkarla, kişisel çıkar kavgasıdır... Kavga, insanlığın bölünmüşlüğü ile, insanlığın bütünlüğünü savunuların kavgasıdır...

Herhangi bir kavgada en zor iş savunma. Hele sürekli olarak savunmada bulunmak, her zaman için

KAPİTALİZM BUGÜN TÜM CEPHELERDE SAVUNMA HALİNDE. GAZİ OSMAN PAŞA BİLE PLEVNE'DE BELLİ BİR SÜRE DAYANDI. HÜCUM EDENLERİN KAYBEDECEKLERİ HIÇ BİR ŞEY YOK. AKSİNE KAZANACAKLARI, TÜM İNSANLIĞA KAZANDIRACAKLARI YEPYENİ BİR DÜNYA VAR. ÇAĞDAŞ KAPİTALİST, TEK ÇIKAR YOLUN KAVGAYI BELLİ BİR DÜZEYDE DONDURMAK OLDUĞU BİLİNCİNDE.

savunan taraf durumunda olmak çok zor. Savunanlar hep korku içindedir. Bu korku bir gün savunmanın yıkılacağı, savunulan şeyin kaybedileceği korkusudur. Kaybetmek, kavganın sonudur. Çünkü savunan taraf, elinde bulundurduğu şeyi korumak için kavga eder. Savunan taraf için kavganın nedeni, yeni bir şeyler kazanmak değil ama eldekini kaptırmamaktır. Oysa, kavgada hücum eden taraf hep umut içindedir. En zor koşullarda bile bu umut kaybolmaz. Çünkü hücum eden taraf için kavganın nedeni, eldekini korumak değil, elde olmayı kazanmaktır. Yenilgide kaybedilen bir şey yoktur. Sadece bir şeyin kazanılması söz konusudur, o kadar...

Sınıflı toplumlarda ve bunlardan oluşan dünyada süregelen kavgada, savunan taraf sermaye, hücum eden taraf emektir. Sermaye, kendi varlığının gerekçesi olan düzeni savunur. Emek ise, bu soymak ya da soyulmak, sömürmek ya da sömürülmek, çalışmak ya da çalıştırmak ikilemleri üzerinde yükselen düzeni değiştirmek için hücum eder. Sermaye toplumun tarihi, bir bakıma, bu kavganın tarihidir. Bunu özellikle çağdaş, gelişmiş sermayedarlar çok iyi bilir.

Türkiye az gelişmiş bir ülke. Türkiyedeki sermaye sınıfı da az gelişmiş. Bu yüzden , çağın gerçeklerini

kavramada güçlük çekiyor. Ve Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (TUSİAD) nin 15 Ocak Cumartesi günü yapılan son genel kurul toplantısında emeğin Hami Kartay gibi birisi çıkıp şunları söyleyebiliyor : "Taarruza geçmenin zamanı geçmektedir. Daha fazla geç kalmaya gerek yoktur. Yapılacak taarruz fi-kir taarruzudur ve her yönüyle yürütülmesi gerekir." Bu sözler, geri kalmış sermayedar kafasının ürünü işte. Bu zavallı adam, hücum etmenin olanaksızlığının, tek yapabileceği şeyin savunma olduğunun hala farkında değil. Ama az gelişmiş ülkede de çağdaş sermayedarlara, iş adamlarına rastlamak olanaksız değil. Bu olası. Nitekim Vehbi Koç, "kaideyi bozmayan istisnalara" en tipik örnek. Nejat Eczacıbaşı'da yine bu ender rastlananlardan bir tanesi. Nitekim aynı toplantıda yaptıkları konuşmalarla, üstünlüklerini açıkça kanıtladılar. Bakın Vehbi Koç ne dedi: "Türkiyede 1973 seçimlerinden bu yana politik, ekonomik ve sosyal alanlarda istikrar bir türlü sağlanamamıştır. Hepimizin arzulanı bir türlü sağlanamamıştır. Biz Geceli gündüzlü çalışarak, tasarrufumuzu ve kazancımızı koyarak, üzerine de milyonlarca lira borca girerek memleketini ihtiyacı olan yatırımları yapıyoruz, iş sahası açıyoruz, döviz tasarrufu, döviz geliri sağlıyoruz. Kazanıp, her yüz liradan 73 lirasını devlete vergi olarak ödüyoruz, kalan paranın büyük kısmını yeniden yatırıma ayırıyoruz ve yine de adımız sömürücü ve komprador oluyor."

İşte çağdaş sermayedar, gelişmiş, kültürlü kapitalist böyle konuşur. O, herşeyden önce savunma durumunda olduğunun bilincindedir. Hücumun olanaksızlığının farkındadır. Tek çıkar yolun, kavgayı belli bir düzeyde dondurmak olduğunu bilir. Bunun için de, yüzyıllardır kafaları şartlandıran kendi ideolojisinin, burjuva ideolojisinin ürünü olan değer yargılarına hitap eder. Bu değer yargılarından hareketle kendi haklılığını, yaptığı "fedakarlıklarını" savunur. Gerekirse kendi devletine karşı tavrı alır. Kendisi hedef olmaktan çıkarak, kendi kuklalarını hedef olarak ortaya sürer. Ve o zavallı az gelişmiş türdeşlerine tiksintiyle bakarak, tıpkı aynı toplantıda Nejat Eczacıbaşı'nın yaptığı gibi onları suçlamaktan da çekinmez. Şöyle der: " Bugün Türkiyede yaygın bir vergi kaybı vardır... Gelir dağılımında eşitsizlikler vardır... Yakın gelecekte acısını çekeceğimiz eğitim sorunumuz vardır. Bütün bunlar vardır ve üstelik özel teşebbüs denen heterojen ve yaygın kitle içinde , bu kötü gerçekleri kendi kısır amaçları uğruna muhafaza etmek isteyenler vardır."

Bugün Türkiye kapitalizmi işte bunların yüzü suyu hürmetine ayakta duruyor. Bunlar olmasa, ne Hami Kartay'ın hücum emirleri, ne Murat Bayrak'ın komandoları beş para etmez. Ama dedik ya, kapitalizm bugün tüm cephelerde savunma halinde Gazi Osman Paşa bile Plevnede belli bir süre dayandı. Hücum edenlerin kaybedecekleri hiç bir şey yok. Aksine kazanacakları, tüm insanlığa kazandıracakları adaletli, insanların insanlıklarına kavuşacakları, birbirine saygılı ve sevgili olacakları, eşitlik, özgürlük içinde kardeşçe yaşayacakları bir barış dünyası var....

FASİSTLER SALDIRDI

"İlerici", "demokrat" ve "yurtsever" basına göre, geçtiğimiz haftanın en önemli olayı, parlamenter maaşlarına yapılan sessiz sedasız zamdır. Ama bize göre geçtiğimiz haftanın da en önemli olayı, aylardan beri olduğu gibi, yine yurt çapında sürdürülen ülkücü komando terörüdür. Bu faşist terör, geçtiğimiz hafta yeni boyutlar kazandı. Üniversitelerde aynı şiddette sürdürülürken, orta öğrenim kurumlarında da daha çok yaygınlaştırıldı. Polis merkezlerinde uygulanan işkenceler ayyuka çıktı. Ve terörcüler geçtiğimiz hafta içinde artık hedefleri içine, sosyalistlerin evlerini de kattıklarını ortaya koydular. Devrimci Yeraltı Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı Çetin Uygur ve misafiri Maden Mühendisleri Odası Genel Sekreteri, eve zorla giren silahlı zorbaların saldırısına uğradılar. İkisi de çeşitli yerlerinden tabanca kurşunuyla yaralandılar. Ama "ilerici", "demokrat" ve de "yurtsever" basın her nedense özellikle bu son olaya hiç yer vermedi.

Geçtiğimiz hafta içinde aynı zamanda "Milli Güvenlik Kurulu" da toplandı ve yapılan açıklamadan öğrenildiğine göre, "anarşik mihraklarca yürütülen faaliyetlerin bir yıllık bir değerlendirilmesini yaparak, alınması gereken tedbirleri görüştü." Ve hemerr bu toplantının ardından İstanbul Sanayi Odası'nın sahibi bulunduğu Beyoğlundaki "Odakule" işhanı, sağcı basının iddialarına göre, "Bağımsız Türkiye" diye bağırarak bir grup tarafından makinalı tüfekle tarandı. Öğle vakti 12.05'te bu işi yapan anarşistler (!), ellerini kollarını sallayarak Beyoğlunun kalabalığında kayboldular. (!) Polis bunları yakalayamadı.

Kısacası geçtiğimiz hafta, faşist terörün yoğunlaştığı, işkence uygulamaların iyice açığa çıktığı, ajan provokatörlerin pek hızlı çalıştığı bir hafta oldu ve 4 genç insanın ölümüyle kapandı. Haftanın bilançosu şöyle idi :

8 OCAK

İskenderun TOB-DER Şubesi mahkeme kararıyla süresiz olarak kapatıldı. Şube başkanı ile beş öğretmen tutuklandı. Başkan ve öğretmenlerin suçu, MC'nin eğitim politikasını kınayan bir miting düzenlemiş olmalarıydı.

Üzerinde tabanca bulunduğu öne sürülerek polis tarafından göz altına alınan İstanbul Yüksek Öğrenim Derneği (İYÖD) Başkanı Paşa Güven, gözaltında olduğu polis nezarethanesinde birdenbire komaya giren hastahaneye kaldırıldı. Savcılığın yaptığı araştırma sonunda Paşa Güven'e işkence yapıldığı saptandı.

10 OCAK

İstanbul'da öğle üzeri İYÖD Merkezini basan güvenlik kuvvetleri, dernekte oturmakta olan 24 öğrenciyi gözaltına aldı.

İstanbul'da yeniden öğrenime açılan Kadıköy Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okulunda sabah derslere gelen öğrencilere komandoların saldırısı üzerine çıkan olaylar sonucunda, okul idaresi tekrar eğitime 3 gün ara verdi.

İstanbul Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Yüksek Okulunda komandoların sandalye ve sopalarla ders yapan öğrencilere saldırması sonucu çıkan çatışmada 4 öğrenci çeşitli yerlerinden yaralandı. Okul

sayfa 4

AHMET SÖKEN, CELAL BİNİCİ,
CAFER ERDEM, CETİN KOÇOĞLU
ÖLDÜLER

idaresi can güvenliği olmadığı gerekçesiyle derslere 2 gün ara verdi.

11 OCAK

Erzurum Numune Hastahanesine baskın yapan komandolar, yaralı arkadaşlarını ziyarete gelen Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencisi Ahmet Söken ile Fen Fakültesi öğrencisi Celal Binici'yi, hastahanesinin içinde başhekimlik odasının önünde kurşun yağmuruna tuttular. Ahmet Söken sırtından yediği kurşunla hemen orada, Celal Binici ise karnına isabet eden kurşunlar sonucu kal dırıldığı ilk yardım koğuşunda can verdiler.

İzmir'de İktisadi ve Ticari İlimler Fakültesinin önünde komandolar devrimci öğrencilere saldırdılar. 7 öğrenci çeşitli yerlerinden yaralandı, 76 öğrenci gözaltına alındı. Bu saldırı sırasında komandoların demir çubuk, muşta ve boğma telleri kullandıkları görüldü.

İstanbul'da birçok lise ve ortaokula öğrencilikle ilgisi olmayan komandolar tarafından baskınlar düzenlendi. Fındıklı Lisesinde okuyan öğrenciler okuldan çıkarılarken toplu saldırıya uğradılar. 3 Lise öğrencisi çeşitli yerlerinden yaralandı.

zorla giren silahlı zorbaların saldırısına uğradılar. Sendika Başkanı kollarından, Maden Mühendisleri Odası Genel Sekreteri ise boynundan kurşunla yaralandılar.

Aydın, Ortaklar Öğretmen Meslek Lisesi öğretmenlerinden Cumhuriyet Şensan, Mehmet Taş ve Ahmet Saçan, akşam yemeginden sonra okul lojmanlarına dönerlerken, aynı okulun öğrencilerinden bir grup komandonun saldırısına uğrayarak dövüldüler.

Ankara'da Erkek Teknik Öğretmen ve Gazi Eğitim Enstitüsü Müdürleri, toplu olarak okullarına gelen devrimci öğrencilerin derslerine girmelerini önleyerek bunların dağıtılması için polisi harekete geçirdiler.

Ankara Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi öğrencilerinden bir grup, polis aramasından kaçıp okul binasına girerlerken komandoların taşlı, sopalı, bıçaklı saldırısına uğradılar. Polis saldırılara engel olmazken, saldırılanları panzerlerle dağıttı.

Ankara'da Hacettepe Üniversitesi Beytepe kampusunda bir grup komando öğrencilere saldırarak, dört öğrenciyi sopa ve muşta ile yaraladılar. Saldırıdan olaydan sonra kaçtı.

13 OCAK

Erzurum'da komandolar tarafından öldürülen Ahmet Söken'in cenazesi, memleketi olan Urfa'nın Viranşehir ilçesine götürülürken Tunceli girişinde bir grup tarafından durdurularak tören düzenlenmişti. Tören yapılırken müdahale eden Tunceli polisi ile törene katılanlar arasında çıkan çatışmada bir öğrenci tabancayla vurularak öldü. 3 Polis 2 öğrencide yaralandı.

İstanbul Kadıköy Eğitim Enstitüsü gece öğreniminden çıkan öğrenciler, Kuyubaşı kavşağında komandoların saldırısına uğradılar. Saldırı sonucunda başından yaralanan Çetin Koçoğlu öldü, Mustafa Düzgün ve Leyla Mumyakan'da çeşitli yerlerinden yaralandılar.

Ankara'da saat 16.30 sıralarında Sıhhiye'de toplanmaya başlayan komandolar, daha sonra toplu halde Danıştay binasının önüne gelerek, Danıştayın Eğitim Enstitüleri giriş sınavlarını durdurma kararını protesto eden bir gösteri düzenlediler. Binaya girmeye de teşebbüs eden komandoları polis dağıttı.

NAZAR BONCUĞU

Geçtiğimiz hafta içinde bütün bunlar olup, 4 devrimci öğrenci, komando ve polis kurşunuyla ölüren, hafta sonunda nihayet dillerden düşmeyen anarşistlerde (!) kendilerini gösterdiler. Güpegündüz İstanbul'da Beyoğlundaki bulunan İstanbul Sanayi Odasının "Odakule" işhanını makinalı tüfekle taradılar. Ve işte o zaman 4 devrimci genç ölüren sesini çıkarmayan sermaye feryadı bastı. İstanbul Sanayi Odası Başkanı Nurullah gezgin; "Bu olayda gösteriyor ki, artık Türkiye'de mal ve can güvenliği kalmamıştır." dedi.

Nurullah Gezgin gerçekten haklıydı. Türkiye'de can güvenliği kalmamıştı. Ama bu kalmayıp, "Odakule"nin makinalı tüfekle taranışından sonra değil. Türkiye'de can güvenliği Nuray Erenlerin, Aynur Sertbudak'ın ve daha nicelerinin öldürülmesinden beri yoktu.... Türkiye'de sosyalistlerin can güvenliği ise hiç bir zaman olmamıştı.....

12 OCAK

Devrimci Yeraltı Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı Çetin Uygur ve Maden Mühendisleri Odası Genel Sekreteri, Çetin Uygur'un Ankara Çankaya semtindeki evinde birlikte buldukları bir sırada eve

TÜRK-İŞ KOOOPERATİFİ ve İNTUR SSK YI 129 milyon DOLANDIRDI

Türk-İş mensupları 5.kısım Yapı Kooperatifi sosyal konut inşaatları Ankaranın Balgat semtinde devam ediyor. Eğer tamarlanabilirse, bu inşaat sonucunda Türk-İş üyesi 4906 işçi ve sahibi olacak. (Kooperatifler yoluyla ev sahibi olmaya ne denli ev sahipliği denilirse tabii..)

Bu kooperatifin başkanı oldukça ünlü bir kişi Aynı zamanda Türk-İş'e bağlı Harp-İş Sendikasının genel Başkan ve CHP Sakarya milletvekili olan bu kişinin adı Kenan Durukan. Bu hızlı sosyal demokrat Kenan Durukan'ın "Türk-İş yıkılırsa enkazının altından Harp-İş in cesedi çıkar" diyen kişi olduğunu da anımsatmakta yarar var.

Kooperatif inşaatlarının yapımıyla yükümlü olan şirket de yine hemen herkesçe bilinen bir İntur İnşaat Ticaret ve Turizm Limited Şirketi. Bu şirketin sahibi olan İhsan Altınel aynı zamanda şu anda Türk basınının en renkli gazetesi olan Dünya gazetesinin de sahibi. Attığı büyük palavralarla tüm "tombalacı basını" geride bırakan bu gazetenin Ankara bürosunda Halil Tunç'un gazetecilik yeteneğinden yoksun oğlunun da çalıştığını söyleyelim.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi şu anda 4906 işçiyi daire sahibi yapmayı amaçlayan kooperatif ve şirketin ilk anlaşma dönemlerinde yapılması planlanan daire sayısı 3340 olarak saptanmış. Daha sonra Kooperatifin yeni arsa satın alması ve şirketinde aynı koşullarda daire yapımını kabul etmesi üzerine, kooperatife 1566 ortak daha alınarak toplam ortak sayısı 4906'ya çıkarılmış.

Tüm bu yazdıklarımız birer gerçek. Ancak bu gerçeklerin dışında bilinmesi gereken ve hele hele ev sahibi olma umuduyla yaşayan 4906 işçi için bilinmesi gereken bir başka gerçek varki, iğrenç bir tabloyu gözler önüne seriyor: Balgat'daki sosyal konutların yapımını yapan İntur Şirketine, sözünü ettiğimiz kooperatifin himayesi altında Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından tam tamına 129 milyon, 463 bin, 835 lira fazla ödeme yapılmış ve bu durum işyerinde inceleme yapan Sosyal Sigortalar Müfettişlerince bir tutanakla saptanmıştır.

İhalesi 1973 yılında 250 milyon liraya yapılan ve sudan nedenlerle tamamlanması bugüne kadar geciktirilerek götürü ihale bedeli 613 milyona yükselen sosyal konutların yapımı için, söz konusu şirkete bugüne kadar 329 milyon lira ödemesi gerekirken 458 milyon lira ödemiştir.

İşçilere karşı bu iğrenç tablonun nasıl çizildiğini olayı başından alarak öğrenmeye çalışalım:

Kenan Durukan'ın başkanı bulunduğu Türk-İş Yapı Kooperatifi tarafından yaptırılması planlanan 3340 konutun inşaatı 7.5.1973 tarihinde kapalı zarf usulüyle ihale edilerek yüzde 10.848 tenzilat yapan, İntur şirketine verilmiş ve ihaleye katılan diğer iki firmaya teminatları iade edilmiştir. SSK'nın 2.6.1973 tarih ve 27/5244 sayılı kararıyla da 250.500.000 TL olan ihale bedelinin 242.136.841.72 TL'nin kredi olarak açılması ve geri kalan 8.363.158.28 TL'nin de kooperatifçe karşılanması kabul edilmiştir. Bakanlar Kurulunun 11.4.1974 tarihli resmi gazetede yayınlanan ve taahhüt konusu işlerin bu tarihten sonra yapılacak olan kısmına fiyat farkı ödemesini öngören kararına paralel olarak, ihale bedeli 68 milyon lira artırılarak 312 milyon liraya çıkarılmıştır.

İhale bedelinin böylelikle artırılmasına rağmen inşaat yine de vaktinde tamamlanamamış ve müteahhidin isteği ve kooperatifin de onayı üzerine SSK,

19.6.1975 tarih,27/4613 sayılı kararıyla 339 günlük süre uzatımı tanıyarak inşaatların teslim tarihlerini yeniden saptamıştır. Sosyal Sigortalar Kurumu 24.9.1975 tarih ve 41/6-35 sayılı toplantısında da, kooperatifin yeni arsa alması ve müteahhit firmasında aynı koşullarla inşaatı kabul etmesi nedeniyle 1566 konut için 122.239.928.62 TL kredi verilmesini ve bu kredinin yüzde 30 fiyat farkı ödenerek 36.671.978.59 TL artırılmasını kararlaştırmıştır. Daha sonraki tarihlerde Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından işçilere ödenmekte olan mesken kredilerinde yapılan yükseltmeler, aynen inşaatların ihale bedellerine de intikal ettirilmiştir ve böylelikle İntur şirketine ödenecek olan meblağ şimdilik 613 milyon 250 bin liraya yükseltilmiştir.

Balgat sirtlarında Dünya gazetesi matbaası ile yanyana geliştirilmekte olan inşaat için 20.10.1976

gün ve 33 sayılı "hakediş" raporu ile SSK tarafından İntur şirketine 224.200.757.00 TL imalat, 206.229.533.00 TL yan mamul malzeme ve 27.176.865.00 TL da ihzarat olmak üzere toplam olarak 458.680.00 TL ödeme yapılmıştır.

Ödenen rakamların bu derece yüksek seviyeye ulaşmasından sonra ortaya çıkan birtakım söylentiler üzerine, SSK tarafından 27.11.1976 tarih ve 12309 sayılı emirle 15 kişilik bir kurul oluşturulmuş ve işyerlerinde incelemeler yapılması kararlaştırılmıştır. Merkezen 7 eleman, işyerindeki kurum müşahidi 3 eleman, kooperatifin 1 yetkilisi, 2 kontrol mühendisi, müteahhidin 1 yetkilisi ve santiye şefinden oluşan 15 kişilik bu kurul, 6-11 Aralık 1976 tarihleri arasında işyerinde yaptığı incelemeler sonunda hazırladığı raparla, yukarıda sözünü ettiğimiz fazla ödemeleri doğrulamıştır.

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ
Yürütme Kurulu Başkanı
Feyyaz BERKER

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneğinin Genel Kurul Toplantısına ve bu toplantı nedeniyle düzenlenen TÜRK EKONOMİSİ ÜZERİNE TOPLANTI'ya katılımı saygı ile rica eder.

15 OCAK 1977 CUMARTESİ
İSTANBUL - INTERCONTINENTAL OTELİ

9.00 TÜSİAD Genel Kurul Toplantısı
11.30 1976 YILINDA TÜRK EKONOMİSİ

- Dr. Emre GÖNENSAY
Ekonominin Genel Değerlendirilmesi
- T. Güngör URAS
Özel Sektörde 1976 Yılında Gelişmeler
1977 Yılına İlişkin Beklentiler

Raporla da saptandığı gibi İntur şirketine yan mamul malzeme tutarı olarak 104.685.825.00 TL ödenmesi gerekirken 103.933.728.00 TL. fazlasıyla 206.629.533.00 TL ödenmiştir Öte yandan imalattan dolayı yapılan fazla ödemenin tutarı da 25.530.125.00 TL dir. Böylelikle yapılan toplam fazla ödeme 129.463.853.00 TL olmaktadır.

Evet değerli okurlar.. Balgat sirtlarında işçilerin boğazlarından keserek verdikleri paralarla yaptırılmakta olan inşaatın gerçek hikayesi böyle. Ve iddialara göre rakamların böylesine ürkütücü noktalara varması üzerine gerçekleri örtmeyeceklerini anlayan bir takım ilgililer, yaptıklarına kılıf hazırlama çabalarına hız vermişler. Ama sanırız bu çaba, devekuşu örneği başların kuma sorulmasından öte bir çaba olmayacak.

12.30 YEMEKLİ TOPLANTI (*)

- Konuşmacı: William B. MACOMBER
A.B.D. Büyük Elçisi

14.00 1977 YILINA GİRERKEN TÜRK EKONOMİSİ

- Feyyaz BERKER
Açılış Konuşması
- Vehbi KOÇ
- Dr. Nejat F. ECZACIBAŞI
- Sakıp SABANCI
- YILMAZ ADIGÜZEL

17.00 Kapanış

L.C.V. 40 12 05 - 46 24 12

(*) Yemekli toplantıya katılacakların 14 Ocak 1977 tarihine kadar TÜSİAD Sekreterliğine isimlerini bildirmeleri rica olunur. Yemeğe katılacaklar toplantı günü yemek ücreti 150 TL. yi ödeyebilirler.

BİRAZ YEMEKLİ AMA ASIL MACOMBER'Lİ.....

TÜSİAD TOPLANTISI

12 Eylül 1959 tarihli gazetelerde şöyle bir haber çıkmıştı :

"4 yıldır ilk kez bir ABD gemisi Karadenize çıkıyor. Sularımızda incelemeler yapacak olan gemi personeli aynı zamanda fotoğraflar da çekerek donanmamıza rapor verecektir."

Görüldüğü gibi kendi topraklarımızda raporlarımız ABD personeli tarafından hazırlanmakta, sonuç olarak tavırımız da bu personelin raporlarına göre belirlenmekte idi.

Aradan tam 17 yıl geçti. Türkiye'de iktidarlar, ABD'de Başkanlar değişti. Ama rapor alıp vermeler ve bu raporlara göre tavır belirlemeler hiç değişmedi.

15 Ocak 1977 Cumartesi günü İstanbul İntercontinental Otelinde şu meşhur Türk Sanayici ve İş Adamları Derneğinin Genel Kurul Toplantısı ve bu toplantı nedeniyle düzenlenen "Türk Ekonomisi Üzerine Seminer" vardı. Bu seminerde Türkiye sermayesinin "mümtaz" temsilcileri ve bunların şirketlerinde bilim aşkıyla hizmet gören Dr. Emre Gönensay gibi "değerli" bilim adamları, 1976 yılında Türk ekonomisinin durumunu ve 1977'de neler olabileceğini değerlendirdiler. Bu aradada hazır biraraya gelmişken birde ögle yemeği yediler. Ancak bu yemek bilinen yemeklerden değildi. Daha doğrusu bu yemek değil ama bir "yemekli toplantı" idi. "Yemekli toplantı"nın konuşmacısı ise ABD'nin Türkiye Büyük Elçisi William B. Macomber idi.

Evet, 1959 un üzerinden tam 17 yıl geçti. Bu 17 yıl ile Türkiye'de ve Dünyada çok şey değişti. Ama değişmeyen şey, Türkiye'nin ABD'ye bağlılığı idi. Yine raporlar alınıp veriliyor ve bu raporlara göre tavırlar belirleniyordu.

Son rapor alıp verme, 15 Ocak 1976 günü İstanbul İntercontinental Otelinde yapıldı. Yemekli olarak . Alınıp verilen raporlarda neler olduğunu bilmiyoruz ama, elimize geçen davetiyeden bu alış ve rişi kimlerin yaptığını öğrenmek mümkün.

Alış verişin taraflarından birisi dediğimiz gibi ABD'nin Türkiye Büyük Elçisi William B. Macomber. Öteki taraf ise biraz kalabalık. Başta Vehbi Koç var. Onu sırasıyla Nejat Eczacıbaşı, Sakıp Sabancı ve Feyyaz Berker takip ediyorlar.

Koskoca ABD Büyük Elçisininin Türk Sanayici ve İş Adamlarının yemekli toplantısında işi ne ? Niye rapor alıp vermeleri örneğin Başbakanla falan yapamaz ?

Bildiğiniz gibi ABD'de Carter bir hafta sonra göreve başlıyor. Yine bildiği gibi ABD ile Türkiye arasında bir ambargo sorunu var. Bu nedenle rapor alıp vemenin, yeni ABD yönetiminin Türkiye'den neler istediğini iletmenin ve buna karşılık Türkiye'nin neyi nasıl ve ne karşılığı vereceğini öğrenmenin tam zamanı.

Bu alış verişin ise, Başbakan falan gibi "aracılar" yoluyla yürütülmesi ise anlamsız. En iyisi asıl sahiplerle veya asıl uşaklarla karşılıklı konuşmak. Çünkü Türkiye'yi yöneten onlar. Başbakanın ipleri de onların elinde....

Toplantıda ne konuşuldu bilmiyoruz. Biz sadece davetiyeyi gördük. Ama hatırladığımız bir şey var. Bir zamanlar aynı Macomber, Deniz Baykal'la da böyle bir yemekli toplantı yapmıştı. Sonra Deniz Baykal CHP içinde en hızlı muhalif olmuştu....

İSSİZLİĞİN, ENFLASYONUN TEK SUÇLUSU:

TÜRKİYE KAPİTALİZMİ

KAPİTALİZM SUÇLARINI İŞÇİ SINIFINA YÜKLEMELİ İSTİYOR

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan 1950'lere kadar geçen dönemde, siyasal iktidarın toplumsal tabanını sivil-asker bürokratlara, büyük toprak sahipleri ve işbirlikçi ticaret burjuvazisi ortaklığı oluşturdu. 1950'lere kadar bürokrasinin himayesinde hızla gelişen Türk burjuvazisi ticaret burjuvazisi idi. Sanayii teşvik yasaları, ucuz kol emeği, vergiler ve benzeri önlemlerden hiç güçlü bir sanayi burjuvazisinin ortaya çıkmasını sağlamamıştı. Türk burjuvazisinin ticaretten sanayiye kayışı 1950'den sonra başladı. Sanayinin ulusal gelirdeki payı arttı. Gayri-safı yatırım olarak makina donatımına ayrılan meblağlar hızla büyüdü. Sanayide kullanılan enerji ve işçi sayısı yükseldi. Kalabalık işçi çalıştıran modern fabrikalar çoğaldı ve giderek ihracat kalemleri

yasaların güvencesine kavuşmasına rağmen, insanca yaşamın çağdaş gerekleri kapitalist düzen tarafından daima kendisine çok görüldü. Yoksulluktan kurtulamadı.

Türkiye'de kapitalizmin bütün çarpıklığı ve sağlıksızlığı içinde geliştiği 1960-1970 döneminden sonraki yıllar, sermaye sınıfının mutlak iktidar için mücadele ettiği yıllar oldu. Bir 12 Mart dönemi yaşandı. Bu dönemde sermayenin önündeki her türlü engel kaldırılmaya çalışıldı. Bu yüzden sıkıyönetimler ilan edildi. İlericiler ve sosyalistler zindanlara atıldı. Grevler yasaklandı, sendikalaşma özgürlüğü kısıtlanmak istendi. Ancak 12 Mart rejimi sosyalistlerin ve demokratların yılmaz mücadeleleri sonunda sadece iki yıl sürebildi. Ama sermaye mutlak iktidarın tadını bir kere almıştı. Bu sefer MC'de bütünleşti. Faşist çeteler oluşturdu. Şimdi bunlar vasıtasıyla mutlak iktidara ulaşmak istiyor....

Yıllar	Cari Ortalama İşçi ücretleri(TL)	Endeks	Ücretli Geçinme Endeksi	Yıllık Artış	Reel İşçi Ücretleri	Reel Ücret Endeksi	Yıllık Artış
1958	10.90	100.0	100.0	-	10.90	100.0	-
1959	13.28	121.8	123.1	23.1	10.79	98.9	-1.0
1960	14.45	132.5	131.2	8.1	11.01	101.0	2.0
1961	15.59	143.0	136.7	5.5	11.40	104.5	3.5
1962	16.48	151.0	142.8	6.1	11.54	105.8	1.3
1963	17.91	164.3	157.1	14.3	11.40	104.5	-1.3
1964	19.50	178.8	160.1	3.0	12.18	111.8	7.3
1965	21.64	198.5	169.3	9.2	12.78	117.2	5.4
1966	23.28	213.5	176.8	7.5	12.17	120.8	3.6
1967	23.83	219.9	187.6	10.8	13.77	126.3	5.5
1968	28.22	258.8	196.0	9.0	14.39	132.1	5.6
1969	32.13	297.7	204.5	8.0	15.71	144.1	12.0
1970	35.32	324.0	225.8	21.3	15.64	143.4	-0.7
1971	39.32	360.7	266.0	40.2	14.78	135.6	-7.8
1972	43.07	395.1	303.9	37.9	14.17	130.0	-5.6
1973	54.41	499.2	343.5	39.6	15.84	154.3	15.3
1974	68.26	626.2	419.3	75.8	16.28	149.3	4.0
1975	85.55	784.8	512.6	93.3	16.69	153.1	3.7

arasında sanayi malları da yer almaya başladı.

Ancak bütün bunlara rağmen Türkiye hiç bir zaman gerçek bir sanayileşme sürecine giremedi. Gerçekten Türkiye'de olan, emperyalizmin çıkarları doğrultusunda çarpık, ülkenin ve halkın uluslararası kapitalizm ve yerli işbirlikçileri tarafından daha fazla sömürülmesine yol açan bir gelişme idi. Türkiye'nin çarpık gelişen sanayii de, sanayi burjuvazisi de uluslararası kapitalizm ve yerli işbirlikçileri tarafından daha fazla sömürülmesine yol açan bir gelişme idi. Türkiye'nin çarpık gelişen sanayii de, sanayi burjuvazisi de uluslararası kapitalizm ve yerli işbirlikçileri tarafından daha fazla sömürülmesine yol açan bir gelişme idi. Türkiye'nin çarpık gelişen sanayii de, sanayi burjuvazisi de uluslararası kapitalizm ve yerli işbirlikçileri tarafından daha fazla sömürülmesine yol açan bir gelişme idi.

Türkiye'nin ekonomik yapısında özellikle 1950'lerden sonra gözlenen bir değişme ve gelişmeler, toplumsal yapıda da değişme ve gelişmeleri beraberinde getirdi. Uluslararası tekelci sermayenin işbirlikçisi durumundaki sanayi burjuvazisi giderek güçlendi. Egemen sınıflar içinde en başta gelen bir güç oldu. Yine bu dönemde köylerden kentlere doğru akım iyice hızlandı. Kent yaşamına iyice damgasını vuran kapitalist üretim ilişkileri işçi sınıfını kalabalıklaştırdı. Türkiye işçi sınıfı verdiği mücadelelerle yasal haklar elde etti. Ancak, bir noktada

KAPİTALİZM TÜRKİYE'NİN HİÇ BİR ŞEYİNİ ÇÖZMEYİ BULAMADI. AKSİNE GELİŞMESİYLE BİRLİKTE SORUNLARININ BAŞTA GELENLERİ OLDU. İŞÇİ SINIFI VE DİĞER EMEKÇİ KİTLELERİNİN YOKSULLAŞAN HALK KESİMİNİ YARDIMLAR. AMA HAL BÖYLE İKEN, TÜRKİYE KAPİTALİZMİ BÜTÜN SORUNLARININ TEK SUÇLUSU OLARAK İŞÇİ SINIFINI GÖSTERDİ. "TÜRKİYE'DE İŞÇİ ÜCRETLERİNİN ENFLASYONA NEDEN OLDUĞU, KUYRUKLU BİR YALAN. İSSİZLİĞİN, HAYAT PAHALILIĞININ TEK NEDENİ TÜRKİYE KAPİTALİZMİ... BURJUVAZİ O KADAR ZAVALLI BİR DURUMDA KI, KENDİ SAVLARINI DESTEKLEYEBİLECEĞİ YALANDAN BAŞKA...."

Birinci ve İkinci Beş Yıllık Plan dönemlerinde 1964 yaş grubunda çalışan kişi sayısı, 1962 de 12,5 milyon iken yüzde 12,7 lik bir artışla 1972 de 14,1 milyon kişiye çıkmış. Ancak bu arada 15-64 yaş nüfusunda aynı dönemde yüzde 27,3 oranında bir artış olmuş. Böylece sağlanan iş imkanlarının nüfus artışının çok gerisinde kalmasıyla 1972 yılında işsiz kalanların sayısı yurt dışındaki işçilerde eklendiğinde 2 milyon dolaylarında olmuş.

Üçüncü Beş yıllık Plan Döneminde ise işsizlik sorunu giderek yoğunluk kazanmış ve 1967 yılı sonuna gelindiğinde işsiz sayısının 2,5 milyona ulaştığı görülmüş. Devlet Planlama Teşkilatının (DPT) yayınladığı raporlar bunu gösteriyor. Bugün Türkiye'de çalışabilir nüfusun yüzde 13 ü işsiz durumda. Oysa işsizliğin arttığı bu dönem, Türkiye'de sanayi burjuvazisinin ve kapitalizmin en hızlı geliştiği dönemi oluşturmaktadır. Ve eldeki Reel Ücretler Tablosu Türkiye Burjuvazisinin işsizlik sorununu çözmek için hiç bir çaba sarfetmediğini gösteriyor. Örneği Üçüncü Beş Yıllık Planda kısa dönemde işsizlik sorununun çözülmesinin planın hızlı sanayileşme amacıyla çatışacağı gerekçesiyle, bu konuda hiç bir önlem getirilmiyor. Sadece, bu sorunun uzun vadede sanayileşme amacı içinde kendiliğinden çözümleneceği belirleniyor.

Yine DPT tespitlerine göre, Türkiye'de imalat sanayiinde toplam firmaların sadece yüzde 66,4 ü yüzde 10 kapasitenin üzerinde çalışıyor. Geri kalan yüzde 33,6 kapasitelerinin yüzde 10 u ile yüzde 70 ini kullanıyor. Bu da gösteriyor ki Türkiye'de yeni yatırım gerekmedene kadar çalışma olanaklarını artırmak imkan dahilindedir. Ancak rekabetin sadece bir varsayım olarak kaldığı kapitalist piyasa koşullarında, sermayedarlar kârlarını azaltma düzeyde tutabilmek amacıyla kapasiteleri tam kullanmıyor.

Yıllar	Ortalama Yıllık Ücretler (TL)	Endeks	İşçi Başına Ortalama Verimlilik (TL)	Endeks
1965	7960	100.0	46.515	100.0
1966	9490	119.2	46.515	104.2
1967	10.650	133.7	63.122	135.7
1968	11.720	147.2	69.857	190.2
1969	12.940	162.6	77.098	165.7
1970	16.920	212.6	109.557	216.2
1971	184.70	232.0	105.834	227.5
1972	20.310	255.2	112.112	241.0
1973	24.330	305.7	148.736	319.8

mayarak üretimi kısmakta, üretimin talepten az olması nedeniyle istedikleri fiyatları tüketiciye dayatmaktadır. Böylece bir yandan üretim yetersiz olurken öte yandan da işsiz sayısı artmaktadır. Kısaca ifade etmek gerekirse; Türkiye'de kâr oranlarını düşürmenin toplumsal maliyeti, işsiz sayısının artması olmaktadır.

Oysa Türkiye'de işverenler özellikle 1970'lerden sonra, işsizliğin nedeninin toplu sözleşmelerle artan işçi ücretleri olduğunu sık sık söylemekte, ücretlerin yüksekliği nedeniyle gerektiği kadar işçi çalıştıramamaktan yakınılmaktadır....

ÜCRETLER FİYAT ARTIŞLARININ DAİMA GERİSİNDE KALİYOR

Türkiye'de sermaye sınıfının yıllardır söylediği ve şimdilerde de ücretlerin dondurulması talebine gerekçe yapmak istediği bir yalan var. Bu yalan; toplu sözleşmelerle cari ücretlerde yapılan artışların Türkiye'de enflasyona neden olduğu görüşü. Ancak Tablo 1 in de incelendiğinde görülebileceği gibi, bu iddianın gerçeğe hiç bir ilişkisi yok.

Tablo 1 in ortaya koyduğu sonuçlar şöyle sıralanabilir:

* Reel ücretler, toplu sözleşmenin Türkiye'de ilk uygulandığı yıl olan 1964 yılında önemli bir artış göstermiş ancak bu yıldan sonra artış hızı giderek azalmış ve 1970-1972 döneminde reel ücretlerde artış değil azalış olmuştur.

* Ücretli geçinme endeksi 1958'den toplu sözleşme yılı olan 1964 yılına kadar ortalama yüzde 11,42 artmış, 1963-1969 devresinde ise ortalama yüzde 6,9 artış göstermiş.

* Geçinme endeksindeki artışı, ücretler 1958-1963

Yıllar	Ücretlerin GSYİH'ya oranı	Artış Endeksi	Memur ve Sigortalı İşçilerin Aktif Nüfusa Oranı	Artış Endeksi
1963	11.7	100	7.9	100
1967	15.7	134	10.9	137
1971	18.2	155	13.8	175
1974	19.2	164	16.7	211

devresinde hiç izleyememiş, 1963-1969 devresinde ise geçinme endeksi ortalama yüzde 6,9 artarken reel ücretler ancak ortalama yüzde 6,6 artmış.

* 1970 yılından sonra ise ücretli geçinme endeksi yüzde 33,1 artmış, buna karşılık reel ücretlerde yüzde 4,8 lik bir düşüş olmuş.

Bütün bunlar şunu gösteriyor : Enflasyon kesinlikle işçi ücretlerindeki artışlara dayandırılmaz.

Gerçek o ki, Türkiye'de enflasyonun ardında başka nedenler yatmaktadır. Bu nedenlerin başında ise artan kâr marjları gelmekte. Bunun böyle olduğunu yine DPT'nin bulguları kanıtlamaktadır.

Tablo 2 bize Türkiye'de cari ücretlerin imalat sanayiinde yüzde 205 oranında arttığını gösteriyor. Ve yine aynı tablo, 1965-1973 döneminde işçi başına verimliliğinde yüzde 219 oranında arttığını ortaya koyuyor. De-

Türkiye'de ücretli millî gelirden aldıkları pay, diğer gelir gruplarına göre düşük bir düzeyde bulunuyor ve bu pay, çalışanların üretime kattığı verimliliğinde altında kalırken fiyat artışlarını bile zor izleyebiliyor.

VERGİ YUKU DAĞILIMI EMEĞİ İLE GEÇİNENLERİN ALEYHİNE BOZULUYOR

Türkiye'de ücretli ve maaşlılar ile ticari kazanç elde edenler ve serbest meslek sahiplerinin ödediği gelir vergisinin, emeği ile geçinen bir kişinin ödediğinin sadece 3,7 katı olduğunu göstermektedir. Ancak bu farkta giderek azalıyor. 1973 yılında ücretlilerle, maaşlıların kişi başına ödedikleri gelir vergileri hızla artarak, bu oranı 2 ye düşürmüştür. Böylece vergi yükü dağılımı da, emeği ile geçinenlerin aleyhine gördüğü bozuluyor.

Sosyal gruplar	1970	1971	1972	1973
Yıllık Beyanname verenler	4.203	4.765	6.459	7.265
Ticari Kazanç elde edenler	4.174	4.712	7.605	7.780
Serbest Meslek erbabı	6.448	8.084	6.790	7.289
Ücretliler, Maaşlılar	1.122	1.906	2.306	3.778

emek ki 1965-1973 döneminde Türkiye'de ücret artışları verimlilik artışının gerisinde kalmış. Oysa sermaye çevreleri daima "ücret artışları verimlilik artışlarına bağlanmalıdır" görüşünü savunurlar ve ücret artmışken verimliliğin artmadığını iddia etmişlerdir. Ancak da, "hayat pahalılığının nedeni ücret artışlarıdır" yaygarasını koparırlar. Rakamları dill, onların bu silahlarını da ellerinden alıyor ve verimlilik artışının Türkiye'de işçi ücretlerine yansımadığını ama doğrudan sermayedarın cebine girdiğini söylüyor....

ÜCRETLİLERİN MİLLİ GELİRDEN ALDIKLARI PAY GİDEREK AZALYOR

Yine DPT bulguları, Türkiye'de ücret gelirleri ile geçinenlerin millî gelirden aldıkları payın her geçen yılla birlikte azaldığını ortaya koymaktadır. Tablo 3 te de görülebileceği gibi, ücret gelirlerinin gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH) içindeki oranı 1963 ile 1975 yılları arasında yüzde 64 oranında artarken, ücretlilerin iktisaden faal nüfus içindeki oranı yüzde 111 artmış. Bunun anlamı, ücretlilerin toplam aktif nüfus içindeki payının artmış olduğu, buna karşılık GSYİH'dan bu sınıftan aldığı payın artış hızının giderek azaldığıdır. Oysa yine eldeki veriler, ücret dışındaki gelir gruplarının GSYİH'dan aldıkları payın artış hızının çok fazla olduğunu göstermektedir.

ÜCRETLERİN ÜRETİM MALİYETİ İÇİNDEKİ PAYI....

Türkiye'de ki bütün resmi bulgular, işçi ücretlerinin artan fiyatları ancak izler durumda olduğunu göstermektedir. Ancak bir başka bulgu daha varki, işçi ücretlerindeki artışın kesinlikle enflasyona neden olamayacağı gösteriyor. Bu bulguya göre ücretlerin aslında üretim maliyeti içindeki payının çok düşük olması nedeniyle, enflasyona neden olarak gösterilmesi olanaksız.

1972 yılında DPT'ce yapılan "imalat sanayiinde maliyet analizleri konulu çalışmada, ücretlerin maliyet içindeki payı ortalama yüzde 12. Buna göre Türkiye'de ücretler bir yıl içinde yüzde yüz oranında artsa bile, bu artış maliyetleri ancak yüzde 12 oranında etkileyebilir. Oysa Türkiye'de fiyatlar özellikle son yıllarda ortalama yüzde 25 dolaylarında artıyor ve Türkiye'de hiç bir zaman işçi ücretleri bir yıl içinde yüzde 100 artmadı....

Sonuç olarak söylemek gerekirse; "Türkiye'de işçi ücretlerinin enflasyona neden olduğu, kuyruklu bir yalan. İşsizliğin, Hayat pahalılığının tek nedeni Türkiye Kapitalizmi.... Burjuvazi o kadar zavallı bir durumda ki, kendi savlarını destekleyebilecek tek bir veriye bile sahip değil, yalandan başka...."

LATİN AMERİKA'DA KİTLELER ÜZERİNDE
TERÖR YOGUNLAŞIYOR

neden: EKONOMİK KRİZ

Arjantin'in "babası" Juan Peron

Polis terörünün ve en ilımlı muhalefete karşı bile "gayrisamimi" şiddetin artırılması ile dünya ekonomik buhranının yıkıcı etkilerinin altından kalkmaya uğraşmak, 1976'da Latin Amerikan hükümetlerinin başlıca uğraşı oldu.

Yılın ilk aylarında Bolivya'daki büyük ayaklanma dışında, Latin Amerikan işçi sınıfı tarafından verilen mücadelelerin çoğu savunma niteliğindedi ve yenilgiyle sonuçlandı.

Arjantin'deki 24 Mart darbesi, kıtanın güney ucundaki son burjuva demokratik rejimin düşmesine yol açtı ve Latin Amerika işçi sınıfının en iyi örgütlenmiş kesiminin önüne önemli bir engel çıkardı. Arjantin diktatörü Jorge Videla'nın "yıkıcı faaliyetleri yoketmek" için açtığı kutsal seferberlik, bölgedeki diğer burjuva hükümetlerinin baskıcı planlarına cesaret verdi.

Ekonomik cephede kemerleri sıkma önlemleri, "denasyonalizasyonlar" ve emperyalist yatırımlara karşı "açık kapı" siyaseti, gittikçe artan bir şekilde, daha önceki yılların çekingen milliyetçi politikalarının yerini almaya başladı.

Washington en zorla ve iflas etmiş rejimlere bile destek sağladı. Amerikan Devletleri Örgütündeki nüfuzundan yararlanarak, bu örgütü, Şili diktatörlüğüne sürdürülen işkencelerin aklamasında kullandı. ABD hükümeti ve üzerinde "güçlü etkisi" olan uluslararası örgütler Pinochet'ye 1,8 milyar dolarlık yardım sağladılar.

Brezilya başkanı Ernesto Geisel'in muhaliflerine uyguladığı işkence ve cinayetlerin uluslararası kamuoyunda duyulmaya başladığı bir sırada, Devlet Başkanı Kissinger, Şubat ayında Latin Amerika başkentlerine düzenlediği bir gezi sırasında, Brezilya rejimini, gerçekten "insan haysiyetine ve temel insancıl değerlere saygılı" olan dünyadaki iki devletten biri olarak tanımladı.

Kissinger "in atıfta bulunduğu diğer devlet, Batı yarım küresinde en uzun süre tutsak kalan beş Porto Riko milliyetçisinin ABD hapisanelerinden salıverilmesi yolunda yükselen talepleri duymazlıktan gelen ABD idi.

Washington, insan haysiyetine duyduğu saygının, Kanal Bölgesi ve Panama'daki askeri üslerini korumasını engellemesine izin vermedi.

Peru Köylü Hareketinin eski önderi Hugo Blanco

sayfa (8)

Washington aynı zamanda, Kastro hükümetini sabote etme kampanyasını da sürdürdü. 6 Nisan ile 6 Ekim arasında Küba'ya karşı dokuz terörist eylem gerçekleştirildi. Bunlardan sonuncusu Barbados'ta Kübana Havayollarına ait bir uçağın havaya uçurulması ve yetmiş üç kişinin ölmesiydi.

Havana'da 15 Ekim'de, bu dikkatle düzenlenen saldırıları anlatan bir konuşmasında Başbakan Fidel Kastro şöyle soruyordu: "Emperyalistlerin bu yarımkürede kurdukları egemenlik ve dokunulmazlık koşullarının verdiği güvenceye sığınan CIA dan başkası böyle işler yapabilir mi?"

Ama yine de uluslararası protestoların L.Amerika'da etkileri oldu.

-3 Nisan'da, Karayip adalarından Dominica'da Zenci lider Desmond Trotter'in idamı engellendi.

- Nisan sonunda Peru madenciler sendikası ve Devrimci Marksist İşçi Partisi liderlerinden Hernan Cuentas, diğer bir sendika lideri ve dört sendika avukatıyla birlikte serbest bırakıldı.

- Yıl boyunca Şili'de 300 ü aşkın sayıda siyasi tutuklu serbest bırakıldı.

Aralık ortalarında Arjantin Başkanı Jorge Videla, sıkıyönetim tarafından tutuklanan 198 kişinin salıverileceğini açıkladı.

Arjantin darbesi, Isabel Peron rejiminin 111 milyar dolarlık dış borç altında ezilmek üzere olduğu bir sırada yapıldı. Bir kemerleri sıkma programını zorla kabul ettirmek girişimi, bir kez daha işçiler tarafından engellenmişti. Peroncu rejimin bunalımdan çıkmayı becerememesi üzerine Peroncu harekette hizipleşme ve rejimde çürüme başgöstermişti. İşçi hareketini ezme üzere ordu devreye girdi.

Videla hızla kontrolünü sağlamlaştırdı. Birkaç gün içinde tüm siyasi ve sendikal örgütlenme ve faaliyetleri yasakladı, tüm kamu hizmetlerini ve işyerlerini askeri kontrol altına aldı, "sabotaj" eylemlerine karşı yeniden idam cezası getirdi, "sabotajcı"ların gövdükleri yerde vurulmasını emretti ve basını sıkı bir sansüre aldı.

Kıtanın diğer kısımlarındaki kanlı zorbalardan son bir sığınak olarak Arjantin'de yaşayan onbinlerce siyasi sürgününün kıyılmasını kolaylaştırmak için cunta bir yabancı düşmanlığı kampanyası açtı. Diğer ülkelerin baskıcı güçlerinin bu sürgünlere (göçmenlere) el koymasına izin verildi. Örneğin Arjantin'de kaçırılan ve ortadan yokolan en az dört Uruguay'lı sürgününün 28 Ekim'de, ülkelerinde gözetim altına alınmış oldukları Montevideo'da açıklandı.

Yabancılar karşı nefret kıstırtıcılığının Arjantin'de yaşayan 500.000 Yahudiye karşı bir anti-semitik kampanya da açılmıştır.

Siyasi tutukluların sayısı darbe öncesinde 5000 den, Eylül başında tahminen 20.000'e fırladı. Bunlar arasında Sosyalist İşçi Partisi'ne bağlı 100 ü aşkın da üye vardır. İçlerinde en tanınmış, 1973 seçimlerinde bu partinin başbakan adayı olan otomotiv sanayii işçi liderlerinden Jos Francisco Paez'dir.

Tevkif edilenlerin çoğu, cuntanın işçi semtlerine düzenlediği büyük baskınlarla toparlanmaktadır. Eylül'de düzenlenen böyle bir baskında 574 kişi göz altına alınmıştır.

"Resmi" baskının bir parçası olarak açıkça katledilen kişilerin sayısı artmaktadır. 17 Kasım'da burjuva basın, o ay içinde o güne dek 101 "yıkıcı"nın vurulduğunu yazmıştır.

1973'de Juan Peron'un dönüşünden beri hükümet himayesinde iş gören Arjantin Antikomünist Bir-

liği (AAA) gibi terörist çeteler, darbe öncesi aylarda faaliyetlerini hızlandırdılar. Sendika ve siyasal militanları kaçırma ve öldürme eylemleri 24 Mart'tan beri açıkça sürdürülmektedir. Örneğin 20 Ağustos'ta bunlar Buenos Aires hapisanelerinden kırk yedi siyasi tutukluyu alarak kent dışına çıkarmış ve burada vurmuşlardır.

Bu baskının başlıca amacı, ülkede kitlelerin hayat düzeyini düşürerek, dünya kapitalist buhranı karşısında Arjantin burjuvazisini gözetmektedir. Resmi istatistiklere göre, Ocak ayına kıyasla Kasım'da bir ailenin yiyecek sepetini doldurmak için reel ücretler açısından hemen hemen bir kat daha fazla harcama yapmak gerekmektedir.

Bu vahşi gidişe karşı işçi sınıfı direnişi Eylül başlarında önemli boyutlar kazanmaya başladı. 1 Eylül'de cuntanın lutfettiği yetersiz ücret artışına karşı 20.000 otomotiv işçisi üç gün boyunca grev yaptı. Hükümet tehditleri karşısında işbaşı yapmaya zorlandılar.

Ancak, bir ay sonra 208 sendika liderinin işten çıkarılmasını protesto eden elektrik ve enerji işçileri iki haftayı aşan bir süre boyunca Buenos Aires merkezini felce uğrattılar. Grevi kırmak için Videla, elektrik ve enerji şirketlerini askerlere istila ettirmek zorunda kaldı.

1976'nın sonlarına gelirken, ekonomik nedenlerle greve giden otomotiv ve liman işçilerinin haberleri, Arjantin işçi hareketini ezme için cuntanın daha epeyce gayret sarfetmesi gerektiğini gösteriyor.

Kemer sıkma programlarını zorla kabul ettirme girişimlerinin yansıması, Latin Amerika'nın başka bölgelerinde de direniş ve baskılar görüldü.

1 Temmuz'da bir grev, Lima'nın ulaşım sistemini felce uğrattı. Otobüs sürücülerini, birgün önce Peru başkanı Francisco Morales Bermudez tarafından kemerleri sıkma paketinin bir parçası olarak sunulan yarı fiyatlarındaki artışın derhal kaldırılmasını istiyorlardı.

Marales Berkudez olağanüstü hal ilan etti ve 300 öğrenci, işçi ve "kriminal" tutuklandı. Tutuklanırlar arasında ünlü Peru devrimcisi ve 1960 larda kitlesel bir köylü hareketinin lideri olan Hugo Blanco da vardı. Bir hafta sonunda Blanco, İsveç'e gitmek üzere sınır dışı edildi. Oysa Peru kentlerini sarsan kemerleri sıkma planını protesto eylemleriyile doğrudan ilişkili olmadıkları açıktı.

Greve konuşan Perulu bir köylü

... göstericilere ... lastik cop, köpek ... Beşyüz kişi tu ... kişi yaralandı.

Tortojos, muhaliflerinden kurtulmak için ayrıca sınır dışı etme taktiğini de kullanmaktadır. Şubat'ta sınır dışı edilen onbir muhalif arasında Panama Üniversitesi'nde hukuk ve siyasal bilimler öğreten sosyalist profesör Miguel Antonio Bernal de bulunmaktadır.

Kemer sıkma planları Colombia ve Puerto Rica kitlelerine de empoze edilmiştir. Meksika'nın yeni başkanı Jose Lopez Portillo'da hükümetinin böyle bir program izleyeceğini açıklamıştır.

Petrol kaynaklarından dolayı buhrandan en az etkilenen ülke olan Venezuela bile, 1976'da bir kemer sıkma programını Beşinci Ulusal Planı kabul etmiştir.

Yirmiiki yıl süren istikrardan sonra Meksika pesosu 31 Ağustosta düşmeye başladı. New York Times ekonomi yazarı Leonard Silk, 25 Kasım'da, Meksika'nın, "1910 devriminden beri en büyük mali panik içine girdiğini" yazmıştır.

Aynı günlerde toprak açlığı, Meksika'nın kuzeyinde binlerce köylüğü çiftlikleri işgale zorluyordu

Luis Corvalan ve Allende

Eylülde Francisco Morales Bermudez'in "devrimci" hükümeti, San Francisco'nun Marcona Şirketine, Peru'nun büyük maden şirketinin millileştirilmesi karşılığında 61,4 milyon dolar istismak ücreti ödemeyi kabullendi. 1975 Temmuzunda "büyük çok uluslu konsorsiyumların" "ahenk dışı tutumları" hakkında bir sürü şamata kopanlar Morcona'ya el konmuştu. Öndört ay sonra, 1976 yılı için 1 milyar dolarlık bir ticaret açığını da içeren ekonomik problemler karşısında, ordu, 550 milyon dolarlık bir borç paketi karşılığında ödeme yapmayı kabul etti.

Daha birkaç Latin Amerika hükümeti tarafından "açık kapı" politikaları geliştirilmektedir. Bunların sonuçları en iyi olarak Şili'de gözlemlenebilmektedir.

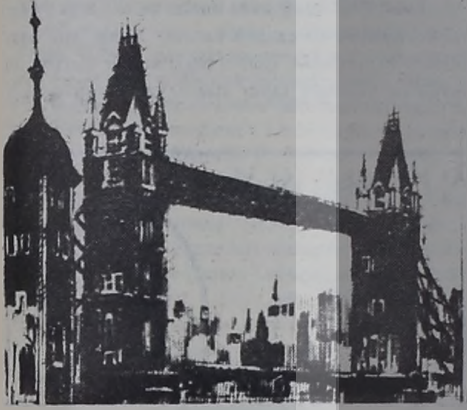
1973'de Allende hükümetini deviren askeri darbeden sonra cunta, ekonominin millileştirilen sektörlerini eski emperyalist ve Şili'li sahiplerine geri verdi ve bir "hür teşebbüs kapitalizmi" kurdu. Üç yıl sonra 8 Aralıkta New York Times'da Jonathan Kandell'in yazdığına göre, "Şili endüstriyel durgunluk (çürüme) ve başıbozuk bir enflasyona boğulmuştur".

Kandell, "ekonomi 1960 sonlarındaki düzeyine ulaşmamıştır ve on milyon Şili'linin büyük çoğunluğu için hayat düzeyi gittikçe düşmektedir" diye yazıyor.

Bir işçi 1969'da yasal asgari ücretinin yarından biraz fazlasıyla gerekli yiyecek maddelerini alabilirken bugün aynı şeyler için tüm kazancının üzerinde harcama yapmak zorundadır.

DÜNYA KAPİTALİZMİNİN BUNALIMI EN ÇOK İNGİLTEREYİ ETKİLİYOR

İNGİLTERE NİN EKONOMİK ÇIKMAZI

Sterlin'in dramatik düşüşü 28 Ekim 1976'da en son noktasına ulaştı. O tarihte 1 İngiliz lirasının belli başlı borsalarda 1.57 dolardan satılıyor olması, İngiliz kapitalizminin hastalığının yüksek bir düzeye çıktığının göstergesiydi. İşsiz sayısını 1 milyon 300 bin, enflasyonu % 14 olarak belirten resmi rakamlar ise, durumun daha da "tehlikeli" bir gelişim içine gireceğini haber veriyor. Yanısıra reel işçi ücretlerinde % 10 luk bir düşüş bekleniyor. Sanayi üretiminin ise 1974'ün ilk ayları düzeyinde kalacağı ve durgunluğun devam edeceği de kolaylıkla tahmin edilecek gelişmeler arasında.

Bütün bunların üstünde faiz hadleri de astronomik rakamlara ulaştı. Artık İngiltere Bankası % 15 faizle kredi açıyor, büyük firmalar kısa vadeli kerediler için % 14,5 faiz ödüyor. Devlet tahvilleri faizleri ise % 16.

Kısaca belirtilen bu gelişmelerin nedeni, iki ana tarihi olayın çakışmasında yatmaktadır. Bunların ilki, genel olarak dünya kapitalist sisteminin çöküşü, ikincisi ise bu sistem içinde İngiltere'nin görece çöküşü.

Söz konusu görece çöküşün de kökleri geçtiğimiz yüzyıla, İngiltere'nin dünya kapitalizminin merkezi olduğu döneme uzanmaktadır. O dönemde İngiltere endüstri üretiminde daha az iş gücü kullandığından, rakiplerinden ucuz malettiği ürünlerle kâr konusunda önde gidiyordu. Dolayısıyla da dünya pazarını tekelinde tutması hiç zor değildi. Fakat tekelleşmenin geriletici etkisinin kendini göstermesi çok sürmedi. Nitekim, pazar ve kâr konusunda hiç bir endişeleri olmayan İngiliz sanayicileri, kendilerini bir anda Başta ABD olmak üzere Almanya ve Japonya gibi dinamik bir gelişme izleyen rakiplerinin gerisinde buldular. İki emperyalist dünya savaşı ise bu süreci hızlandırdı.

2. Dünya savaşından sonra kapitalist sistemin genel olarak yayılması gerileme sürecini örtbas ettiyse de, bu bolluk yıllarında bile yaklaşmakta olan tehlikeyi sezmemek mümkündür.

Yavaş gelişme, sıklaşan dar boğazlar ve her keresinde daha bir şiddetlenen ödemeler dengesi krizleri yanında İngiltere'nin emek üretkenliğini arttırmaması tuz biber oldu. 1955-60 döneminde her iş saatinde düşen üretim yılda % 2,3 gibi bir hızla artarken, aynı dönemde Fransada % 3,6 Almanya'da % 5,9 artıyordu.

1960 larda da bu böyle sürdü. 1965'e gelindiğinde İngiltere emek üretkenliği indeksi sadece 115'ti. (1960:100). Oysa aynı indeks Fransa için 125, Ba-

ti Almanya için 129, Japonya içinse 147 olarak saptandı.

Üstelik görünürlerde herhangi bir iyiye gitme belirtisi de yoktur. Bu konuya ilişkin olarak Economist dergisinin 16-22 Ekim sayısında çıkan bir rapora göre, İngiltere'nin 1967 Nisan-Haziran ayları arasındaki imalat sanayii yatırımları 1970'de doruğa ulaşan yatırımların sadece üçte biri. Emek üretkenliğinin artışı sürekli sanayi yatırımlarıyla sağlanacağına göre İngiltere'nin üretkenlik konusunda hızla gerilemesi kaçınılmaz.

Bu ülkeyi, kapitalist ekonomisi rekabette gerileyen yüksek maliyetli bir firmaya benzetebiliriz. İş hayatı canlı kaldıkça iyi kötü ayakta kalabilecek olan bu firmanın, işlerin aniden yön değiştirmesi, rekabetin hızlanmasıyla iflasın eşğine gelmesi bir an meselesidir.

Kapitalizmin savaş sonrası başarıları 1960'ların sonlarına doğru yavaşlarken, uluslararası rekabet hızlanıyordu. Dolayısıyla İngiltere'nin geleneksel ticaret açığını kapatması da giderek zorlaşıyordu. Dünya pazarları doydukları ülkeler yeni pazarlar konusunda hırçınlaşıyor. Bu arada İngiltere de ucuz ithal malı akımına uğradı.

Gittikçe kötüleşen bu durum karşısında İngiliz burjuvazisinin çözüm olarak ilk aklına gelen, Sterlin'i devalüe etmek oldu. Sterlin'in değerinin düşürülmesi yabancı ülkeler karşısında ihracat mallarının daha ucuz, ithal mallarının daha pahalı olması demekti. Bu yolla yani, kolaylaşan ihracat yoluyla da ödemeler dengesi açığının kapanacağı bekleniyordu.

Ancak bilinen bir gerçekte, uluslararası rekabetin paranın değişim hızıyla belirlenmeyip, ülkelerin karşılıklı emek üretkenlikleriyle belirlenmesi.

Sterlin değer kaybederken çaresiz kalan İn-

giliz kapitalisti fiatları yeni değer üzerinden artırma yoluna gitti. Böylece devalüasyonun yararlarını silip, süpürdü. İthal edilen malların yüksek fiatlarıyla hükümetin büyüyen harcama açıkları da fiat artışını körükledi. Sonuç olarak, durgunluk ve işsizliğe rağmen enflasyon sürdü, gitti.

Şüphesiz burjuvazi ve onun işçi hareketi içindeki temsilcileri enflasyonun bütün suçunu işçi sınıfına yüklemekten çekinmediler. Ücretlerin yüksek, toplumsal hakların geniş olmasından yakınarak işçilerin "fedakarlık" yapmasını istediler. Bu düşünceden yola çıkan Wilson ve Callaghan da "gelir politikası" "toplumsal anlaşma" gibi maskelerle ücretleri düşük tutmak için ellerinden geleni esirgemediler.

Ancak İngiltere'de ücretler rakip ülkelere oranla hiç de yüksek sayılmaz. Örneğin, bir İngiliz işçisi Batı Alman işçisinin ücretinin aşağı yukarı yarısını alır. Evet, fedakarlıkta bulunan İngiliz işçisidir ama İngiltere'nin durumu böylesi fedakarlıklarla düzellecek gibi değil. Gerçekte ise artan enflasyona karşı işçilerin yaşayabilmeleri için ücret zammı talep etmeleri kadar doğal bir şey olamaz.

Bütün bunların ötesinde Sterlin'in akıbeti dünya burjuvazisi arasında da merakla izlenmekte. Sterlin'in sürekli değer kaybetmesi sadece İngiltere içinde toplumsal kriz yaratmakla kalmıyacak, öteki ülkelerinde paralarında ayarlamalar yapılması gereğini doğurup, zincirleme bir dünya para krizine yol açacak belkide.

Bu nedenle, uluslararası mali kuruluşlar İngiltere'ye borç vermek niyetindedir. 29 Ekim günü IMF yetkilisi Denis Healey İngiltere'nin IMF (Uluslararası Para Fonu) ndan 3,9 milyar dolar borç istediğini açıkladı. Teklif kabul edilirse, İngiltere'nin borçları 24 milyar dolara ulaşacak.

Ancak, dünya bankacıları vs. paralarının geri ödenebilmesi garantisi istiyorlar. Hatta İngiliz hükümetini toplumsal hizmetleri kısmaya, ücretleri düşürmeye ve ülke içinde para arzını sınırlamaya zorluyorlar. Ülke içi talebi ve ülkenin refah düzeyini İngiliz firmalarını ihracata yöneltirken, bu yolla sağlanacak gelirle de verdikleri keredilerin ödemesi hesabını yapmaktalar.

Şüphesiz bu önlemlerin destekleyeceği ekonomik durgunluk yatırımı zorlaştıracak. Giderek İngiltere'yi yeni çıkmazlara sokacak. Ancak şu aşamada dünya burjuvazisi gelebilecek yeni çıkmazlarla ilgili değil. Sadece varolan durumu kurtarmak niyetinde. Üstelik de bunu kendi işçi sınıfıyla yoğun çatışmalar pahasına gerçekleştirmekten çekinmiyorlar.

LATİN AMERİKA'DA KİTLELER ÜZERİNDE
TERÖR YOĞUNLAŞIYOR

neden: EKONOMİK KRİZ

Arjantin'in "babası" Juan Peron

Polis terörünün ve en ılımlı muhalefete karşı bile "gayrisamimi" şiddetin artırılması ile dünya ekonomik buhranının yıkıcı etkilerinin altından kalkmaya uğraşmak, 1976'da Latin Amerikan hükümetlerinin başlıca uğraşı oldu.

Yılın ilk aylarında Boliviyadaki büyük ayaklanma dışında, Latin Amerikan işçi sınıfı tarafından verilen mücadelelerin çoğu savunma niteliğindedir ve yenilgiyle sonuçlandı.

Arjantin'deki 24 Mart darbesi, kıtanın güney ucundaki son burjuva demokratik rejimin düşmesine yol açtı ve Latin Amerika işçi sınıfının en iyi örgütlenmiş kesiminin önüne önemli bir engel çıkardı. Arjantin diktatörü Jorge Videla'nın "yıkıcı faaliyetleri yoketmek" için açtığı kutsal seferberlik, bölgedeki diğer burjuva hükümetlerinin baskıcı planlarına cesaret verdi.

Ekonomik cephede kemerleri sıkma önlemleri, "denasyonalizasyonlar" ve emperyalist yatırımlara karşı "açık kapı" siyaseti, gittikçe artan bir şekilde, daha önceki yılların çekingen milliyetçi politikalarının yerini almaya başladı.

Washington en zorba ve iflas etmiş rejimlere bile destek sağladı. Amerikan Devletleri Örgütündeki nüfuzundan yararlanarak, bu örgütü, Şili diktatörü güncüne sürdürülen işkencelerin aklamasında kullandı. ABD hükümeti ve üzerinde "güçlü etkisi" olan uluslararası örgütler Pinochet'ye 1,8 milyar dolarlık yardım sağladılar.

Brezilya başkanı Ernesto Geisel'in muhaliflerine uyguladığı işkence ve cinayetlerin uluslararası kamuoyunda duyulmaya başladığı bir sırada, Devlet Başkanı Kissinger, Şubat ayında Latin Amerika başkentlerine düzenlediği bir gezi sırasında, Brezilya rejimini, gerçekten "insan haysiyetine ve temel insancıl değerlere saygılı" olan dünyadaki iki devletten biri olarak tanımladı.

Kissinger'in atıfta bulunduğu diğer devlet, Batı yarım küresinde en uzun süre tutsak kalan beş Porto Riko milliyetçisinin ABD hapisanelerinden salıverilmesi yolunda yükselen talepleri duymazlıktan gelen ABD idi.

Washington, insan haysiyetine duyduğu saygının, Kanal Bölgesi ve Panama'daki askeri üslerini korumasını engellemesine izin vermedi.

Peru Köylü Hareketinin eski önderi Hugo Blanco

Washington aynı zamanda, Kastro hükümetini sabote etme kampanyasını da sürdürdü. 6 Nisan ile 6 Ekim arasında Küba'ya karşı dokuz terörist eylem gerçekleştirildi. Bunlardan sonuncusu Barbados'ta Kübana Hava Yollarına ait bir uçağın havaya uçurulması ve yetmiş üç kişinin ölmesiydi.

Havana'da 15 Ekim'de, bu dikkatle düzenlenen saldırıları anlatan bir konuşmasında Başbakan Fidel Kastro şöyle soruyordu: "Emperyalistlerin bu yarımkürede kurdukları egemenlik ve dokunulmazlık koşullarının verdiği güvenceye sığınan CIA dan başkası böyle işler yapabilir mi?"

Ama yine de uluslararası protestoların L.Amerika'da etkileri oldu.

-3 Nisan'da, Karayip adalarından Dominica'da Zenci lider Desmond Trotter'in idamı engellendi.

- Nisan sonunda Peru madenciler sendikası ve Devrimci Marksist İşçi Partisi liderlerinden Hernan Cuentas, diğer bir sendika lideri ve dört sendika avukatıyla birlikte serbest bırakıldı.

- Yıl boyunca Şili'de 300 ü aşkın sayıda siyasi tutuklu serbest bırakıldı.

Aralık ortalarında Arjantin Başkanı Jorge Videla, sıkıyönetim tarafından tutuklanan 198 kişinin salıverileceğini açıkladı.

Arjantin darbesi, Isabel Peron rejiminin 111 milyar dolarlık dış borç altında ezilmek üzere olduğu bir sırada yapıldı. Bir kemerleri sıkma programını zorla kabul ettirmek girişimi, bir kez daha işçiler tarafından engellenmişti. Peroncu rejimin bunalımdan çıkmayı becerememesi üzerine Peroncu hareket hızla hızla ve rejimde çürüme başgöstermişti. İşçi hareketini ezme üzere ordu devreye girdi.

Videla hızla kontrolünü sağlamlaştırdı. Birkaç gün içinde tüm siyasi ve sendikal örgütlenme ve faaliyetleri yasakladı, tüm kamu hizmetlerini ve işyerlerini askeri kontrol altına aldı, "sabotaj" eylemlerine karşı yeniden idam cezası getirdi, "sabotajcı"ların görüldükleri yerde vurulmasını emretti ve basını sıkı bir sansüre aldı.

Kıtanın diğer kısımlarındaki kanlı zorbalardan son bir sığınak olarak Arjantin'de yaşayan onbinlerce siyasi sürgününün kıyılmaması kolaylaştırmak için cunta bir yabancı düşmanlığı kampanyası açtı. Diğer ülkelerin baskıcı güçlerinin bu sürgünlere (göçmenlere) el koymasına izin verildi. Örneğin Arjantin'de kaçırılan ve ortadan yokolan en az öndört Uruguaylı sürgününün 28 Ekim'de, ülkelerinde gözetim altına alınmış oldukları Montevideo'da açıklandı.

Yabancılar karşı nefret kıstırıcılığının Arjantin'de yaşayan 500.000 Yahudiye karşı bir antisemitik kampanya da açılmıştır.

Siyasi tutukluların sayısı darbe öncesinde 5000 den, Eylül başında tahminen 20.000 e fırladı. Bunlar arasında Sosyalist İşçi Partisi'ne bağlı 100 ü aşkın da üye vardır. İçlerinde en tanınmış, 1973 seçimlerinde bu partinin başbakan adayı olan otomotiv sanayii işçi liderlerinden Jos Francisco Paez'dir.

Tevkif edililerin çoğu, cuntanın işçi semtlerine düzenlediği büyük baskınlarla toparlanmaktadır. Eylül'de düzenlenen böyle bir baskında 574 kişi gözaltına alınmıştır.

"Resmi" baskının bir parçası olarak açıkça katledilen kişilerin sayısı artmaktadır. 17 Kasım'da burjuva basın, o ay içinde o güne dek 101 "yıkıcı"nın vurulduğunu yazmıştır.

1973'de Juan Peron'un dönüşünden beri hükümet himayesinde iş gören Arjantin Antikomünist Bir-

liği (AAA) gibi terörist çeteler, darbe öncesi aylarda faaliyetlerini hızlandırdılar. Sendika ve siyasal militanları kaçırma ve öldürme eylemleri 24 Mart'tan beri açıkça sürdürülmektedir. Örneğin 20 Ağustos'ta bunlar Buenos Aires hapisanelerinden kırk yedi siyasi tutukluyu alarak kent dışına çıkarmış ve burada vurmuşlardır.

Bu baskının başlıca amacı, ülkede kitlelerin hayat düzeyini düşürerek, dünya kapitalist buhranı karşısında Arjantin burjuvazisini gözetmektedir. Resmi istatistiklere göre, Ocak ayına kıyasla Kasım'da bir ailenin yiyecek sepetini doldurmak için reel ücretler açısından hemen hemen bir kat daha fazla harcama yapmak gerekmektedir.

Bu vahşi gidişe karşı işçi sınıfı direnişi Eylül başlarında önemli boyutlar kazanmaya başladı. 1 Eylül'de cuntanın lutfettiği yetersiz ücret artışına karşı 20.000 otomotiv işçisi üç gün boyunca grev yaptı. Hükümet tehditleri karşısında işbaşı yapmaya zorlandılar.

Ancak, bir ay sonra 208 sendika liderinin işten çıkarılmasını protesto eden elektrik ve enerji işçileri iki haftaya aşan bir süre boyunca Buenos Aires merkezini felce uğrattılar. Grevi kırmak için Videla, elektrik ve enerji şirketlerini askerlere istila ettirmek zorunda kaldı.

1976'nın sonlarına gelirken, ekonomik nedenlerle greve giden otomotiv ve liman işçilerinin haberleri, Arjantin işçi hareketini ezme için cuntanın daha epeyce gayret sarfetmesi gerektiğini gösteriyor.

Kemer sıkma programlarını zorla kabul ettirme girişimlerinin yanısıra, Latin Amerika'nın başka bölgelerinde de direniş ve baskılar görüldü.

1 Temmuz'da bir grev, Lima'nın ulaşım sistemini felce uğrattı. Otobüs sürücülerini, birgün önce Peru başkanı Francisco Morales Bermudez tarafından kemerleri sıkma paketinin bir parçası olarak sunulan yarı fiyatlarındaki artışın derhal kaldırılmasını istiyorlardı.

Marales Berkudez olağanüstü hal ilan etti ve 300 öğrenci, işçi ve "kriminal" tutukladı. Tutuklanmalar arasında ünlü Peru devrimcisi ve 1960 larda kitleleşen bir köylü hareketinin lideri olan Hugo Blanco da vardı. Bir hafta sonunda Blanco, İsveç'e gitmek üzere sınır dışı edildi. Oysa Peru kentlerini sarsan kemerleri sıkma planını protesto eylemleriyle doğrudan ilişkili olmadığını açıkladı.

Grevde konuşan Perulu bir köylü

10 Eylül'de Panama City'de hükümetin süt ve pirinç fiatlarına getirdiği zamları protesto etmek için orta dereceli okullarda toplu gösteriler yapıldı. Onbir gün süren protestolar hızla halkın diğer kesimlerine yayıldı. Panama Başkanı Omar Torrijos, Ulusal Muhafızları yardıma çağırdı. Muhafızlar, göstericilere saldırmak için gözyaşı bombaları, lastik cop, köpek ve tüfekle atılan pelletler kullandılar. Beşyüz kişi tutuklandı ve düzinelerce kişi yaralandı.

Torrijos, muhaliflerinden kurtulmak için ayrıca sınırdışı etme taktiğini de kullanmaktadır. Şubat'ta sınırdışı edilen onbir muhalif arasında Panama Üniversitesi'nde hukuk ve siyasal bilimler öğreten sosyalist profesör Miguel Antonio Bernal de bulunmaktadır.

Kemer sıkma planları Colombia ve Puerto Rico kitlelerine de empoze edilmiştir. Meksika'nın yeni başkanı Jose Lopez Portillo'da hükümetinin böyle bir program izleyeceğini açıklamıştır.

Petrol kaynaklarından dolayı buhrandan en az etkilenen ülke olan Venezuela bile, 1976'da bir kemer sıkma programını Beşinci Ulusal Planı kabul etmiştir.

Yirmiiki yıl süren istikrardan sonra Meksika pesosu 31 Ağustosta düşmeye başladı. New York Times ekonomi yazarı Leonard Silk, 25 Kasım'da, Meksika'nın, "1910 devriminden beri en büyük mali panik için yaşadığını" yazmıştır.

Aynı günlerde toprak açlığı, Meksika'nın kuzeyinde binlerce köylüyü çiftlikleri işgale zorluyordu

Luis Corvalan ve Allende

Eylülde Francisco Morales Bermudez'in "devrimci" hükümeti, San Francisco'nun Marcona Şirketine, Peru'nun büyük maden şirketinin millileştirilmesi karşılığında 61,4 milyon dolar istimlak ücreti ödemeyi kabul etti. 1975 Temmuzunda "büyük çok uluslu konsorsiyumlar"ın "ahenk dışı tutumları" hakkında bir sürü şamata koparak Morcona'ya el konmuştu. Ondört ay sonra, 1976 yılı için 1 milyar dolarlık bir ticaret açığını da içeren ekonomik problemler karşısında, ordu, 550 milyon dolarlık bir borç paketi karşılığında ödeme yapmayı kabul etti.

Daha birkaç Latin Amerika hükümeti tarafından "açık kapı" politikaları geliştirilmektedir. Bunların sonuçları en iyi olarak Şili'de gözlemlenebilmektedir.

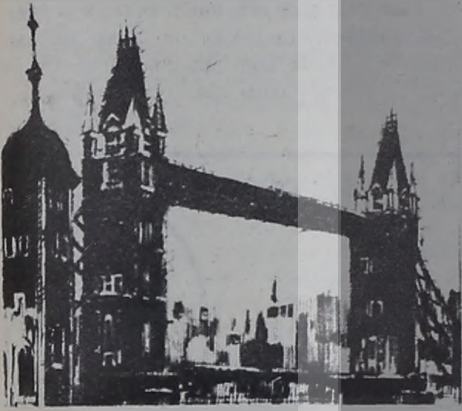
1973'de Allende hükümetini deviren askeri darbeden sonra cunta, ekonominin millileştirilen sektörlerini eski emperyalist ve Şili'li sahiplerine geri verdi ve bir "hür teşebbüs kapitalizmi" kurdu. Üç yıl sonra 8 Aralıkta New York Times'da Jonathan Kandell'in yazdığına göre, "Şili endüstriyel durgunluk (çürüme) ve başıbozuk bir enflasyona boğulmuştur".

Kandell, "ekonomi 1960 sonlarındaki düzeyine ulaşamamıştır ve on milyon Şili'linin büyük çoğunluğu için hayat düzeyi gittikçe düşmektedir" diye yazıyor.

Bir işçi 1969'da yasal asgari ücretinin yarısından biraz fazlasıyla gerekli yiyecek maddelerini alabilirken bugün aynı şeyler için tüm kazancının üzerinde harcama yapmak zorundadır.

DÜNYA KAPITALİZMİNİN BUNALIMI EN ÇOK İNGİLTEREYİ ETKİLİYOR

İNGİLTERE NİN EKONOMİK ÇIKMAZI

Sterlin'in dramatik düşüşü 28 Ekim 1976'da en son noktasına ulaştı. O tarihte 1 İngiliz lirasının belli başlı borsalarda 1.57 dolardan satılıyor olması, İngiliz kapitalizminin hastalığının yüksek bir düzeye çıktığını gösteriyordu. İşsiz sayısını 1 milyon 300 bin, enflasyonu % 14 olarak belirten resmi rakamlar ise, durumun daha da "tehlikeli" bir gelişim içine gireceğini haber veriyor. Yanısıra reel işçi ücretlerinde % 10 luk bir düşüş bekleniyor. Sanayi üretiminin ise 1974'ün ilk ayları düzeyinde kalacağı ve durgunluğun devam edeceği de kolaylıkla tahmin edilecek gelişmeler arasında.

Bütün bunların üstünde faiz hadleri de astronomik rakamlara ulaştı. Artık İngiltere Bankası % 15 faizle kredi açıyor, büyük firmalar kısa vadeli krediler için % 14,5 faiz ödüyor. Devlet tahvilleri faizleri ise % 16.

Kısaca belirtilen bu gelişmelerin nedeni, iki ana tarihi olayın çakışmasında yatmaktadır. Bunların ilki, genel olarak dünya kapitalist sisteminin çöküşü, ikincisi ise bu sistem içinde İngiltere'nin görece çöküşü.

Söz konusu görece çöküşün de kökleri geçtiğimiz yüzyıla, İngilterenin dünya kapitalizminin merkezi olduğu döneme uzanmaktadır. O dönemde İngiltere endüstri üretiminde daha az iş gücü kullandığından, rakiplerinden ucuza malettiği ürünlerle kâr konusunda önde gidiyordu. Dolayısıyla da dünya pazarını tekelinde tutması hiç zor değildi. Fakat tekelleşmenin geriletici etkisinin kendini göstermesi çok sürmedi. Nitekim, pazar ve kâr konusunda hiç bir endişeleri olmayan İngiliz sanayicileri, kendilerini bir anda Başta ABD olmak üzere Almanya ve Japonya gibi dinamik bir gelişme izleyen rakiplerinin gerisinde buldular. İki emperyalist dünya savaşı ise bu süreci hızlandırdı.

2. Dünya savaşından sonra kapitalist sistemin genel olarak yayılması gerileme sürecini örtbas ettiyse de, bu bolluk yıllarında bile yaklaşmakta olan tehlikeyi sezmemek mümkündür.

Yavaş gelişme, sıklaşan dar boğazlar ve her keresinde daha bir şiddetlenen ödemeler dengesi krizleri yanında İngiltere'nin emek üretkenliğini arttıramaması tuz biber oldu. 1955-60 döneminde her iş saatinde düşen üretim yılda % 2.3 gibi bir hızla artarken, aynı dönemde Fransada % 3,6 Almanya'da % 5,9 artıyordu.

1960 larda da bu böyle sürdü. 1965'e gelindiğinde İngiltere emek üretkenliği indeksi sadece 115 ti. (1960:100). Oysa aynı indeks Fransa için 125, Ba-

ti Almanya için 129, Japonya içinse 147 olarak saptandı.

Üstelik görünürlerde herhangi bir iyiye gitme belirtisi de yoktur. Bu konuya ilişkin olarak Economist dergisinin 16-22 Ekim sayısında çıkan bir rapora göre, İngiltere'nin 1967 Nisan-Haziran ayları arasındaki imalat sanayi yatırımları 1970'de doruğa ulaşan yatırımların sadece üçte biri. Emek üretkenliğinin artışı sürekli sanayi yatırımlarıyla sağlanacağına göre İngiltere'nin üretkenlik konusunda hızla gerilemesi kaçınılmaz.

Bu ülkeyi, kapitalist ekonomisi rekabette gerileyen yüksek maliyetli bir firmaya benzetebiliriz. İş hayatı canlı kaldıkça iyi kötü ayakta kalabilecek olan bu firmanın, işlerin aniden yön değiştirmesi, rekabetin hızlanmasıyla iflasın eşliğine gelmesi bir an meselesidir.

Kapitalizmin savaş sonrası başarıları 1960'ların sonlarına doğru yavaşlarken, uluslararası rekabet hızlanıyordu. Dolayısıyla İngiltere'nin geleneksel ticaret açığını kapatması da giderek zorlaşıyordu. Dünya pazarları doydukcça ülkeler yeni pazarlar konusunda hırçınlaştılar. Bu arada İngiltere de ucuz ithal malı akımına uğradı.

Gittikçe kötüleşen bu durum karşısında İngiliz burjuvazisinin çözüm olarak ilk aklına gelen, Sterlin'i devalüe etmek oldu. Sterlin'in değerinin düşürülmesi yabancı ülkeler karşısında ihraç mallarının daha ucuz, ithal mallarının daha pahalı olması demektir. Bu yolla yani, kolaylaşan ihraç yoluyla da ödemeler dengesi açığının kapanacağı bekleniyordu.

Ancak bilinen bir gerçekte, uluslararası rekabetin paranın değışim hızıyla belirlenmeyip, ülkelerin karşılıklı emek üretkenlikleriyle belirlenmesi.

Sterlin değer kaybederken çaresiz kalan İn-

giliz kapitalisti fiatları yeni değer üzerinden artırma yoluna gitti. Böylece de devaliasyonun yararlarını silip, süpürdü. İthal edilen malların yüksek fiatlarıyla hükümetin büyüyen harcama açıkları da fiat artışını körükledi. Sonuç olarak, durgunluk ve işsizliğe rağmen enflasyon sürdü, gitti.

Şüphesiz burjuvazi ve onun işçi hareketi içindeki temsilcileri enflasyonun bütün suçunu işçi sınıfına yüklemekten çekinmediler. Ücretlerin yüksek, toplumsal hakların geniş olmasından yakılarak işçilerin "fedakarlık" yapmasını istediler. Bu düşünceden yola çıkan Wilson ve Callaghan da "gelir politikası" "toplumsal anlaşma" gibi maskelerle ücretleri düşük tutmak için ellerinden geleni esirgemediler.

Ancak İngiltere'de ücretler rakip ülkelere oranla hiç de yüksek sayılmaz. Örneğin, bir İngiliz işçisi Batı Alman işçisinin ücretinin aşağı yukarı yarısını alır. Evet, fedakarlıkta bulunan İngiliz işçisidir ama İngiltere'nin durumu böylesi fedakarlıklarla düzellecek gibi değil. Gerçekte ise artan enflasyona karşı işçilerin yaşayabilmeleri için ücret zammı talep etmeleri kadar doğal bir şey olamaz.

Bütün bunların ötesinde Sterlin'in akıbeti dünya burjuvazisi arasında da merakla izlenmekte. Sterlin'in sürekli değer kaybetmesi sadece İngiltere içinde toplumsal kriz yaratmakla kalmıyacak, öteki ülkelerinde paralarında ayarlamalar yapılması gereğini doğurup, zincirleme bir dünya para krizine yol açacak belkide.

Bu nedenle, uluslararası mali kuruluşlar İngiltere'ye borç vermek niyetindedir. 29 Ekim günü IMF yetkilisi Denis Healey İngiltere'nin IMF (Uluslararası Para Fonu) nezdin 3,9 milyar dolar borç istediğini açıkladı. Teklif kabul edilirse, İngiltere'nin borçları 24 milyar dolara ulaşacak.

Ancak, dünya bankacıları vs. paralarının geri ödenebilmesi garantisini istiyorlar. Hatta İngiliz hükümetini toplumsal hizmetleri kısımaya, ücretleri düşürmeye ve ülke içinde para arzını sınırlamaya zorluyorlar. Ülke içi talebi ve ülkenin refah düzeyini İngiliz firmaların ihracata yöneltirken, bu yolla sağlanacak gelirle de verdikleri kredilerin ödenmesi hesabını yapmaktalar.

Şüphesiz bu önlemlerin destekleyeceği ekonomik durgunluk yatırımı zorlaştıracak. Giderek İngiltere'yi yeni çıkmazlara sokacak. Ancak şu aşamada dünya burjuvazisi gelebilecek yeni çıkmazlarla ilgili değil. Sadece varolan durumu kurtarmak niyetinde. Üstelik de bunu kendi işçi sınıfıyla yoğun çatışmalar pahasına gerçekleştirmekten çekinmiyorlar.

"ŞEREFİMİZLE OYNUYORLAR
AMA BEN BUGÜN DE YARIN DA BU PARAYI ALACAĞIM,
SANKİ BİZ HIRSIZIZ DA
BAŞKALARI HAZİNEYİ Mİ KORUYOR."
(CHP ERZİNCAN SENATÖRÜ Niyazi Ünsal)

MİLLETİN VEKİLİ, MİLLET ve SOSYAL ADALETÇİ CHP...

Millet Meclisi'nin 6 Ocak Perşembe günü oturumuna "TBMM Hesapları İnceleme Komisyonunun" bir raporu sunuldu. Rapor Mecliste okundu ve mevcudun oy birliğiyle kabul edildi. Bütün bu işlemler sadece üç dakika sürdü.

Mecliste okunarak oylanan raporda şöyle deniliyordu:

"Komisyonumuz Millet Meclisi içtüzüğünün 153. maddesi uyarınca tahakkuk şubelerinin işlemleri üzerinde yürüttüğü incelemelerde, Millet Meclisinin bütçesinin üyelerin ödenek ve yolluklarına ilişkin maddelerinde uyulması gereken esas ve usulleri tesbit etmek üzere 8 Aralık 1976 tarihli oturumunda, dinlenmesi karar altına alınan uzmanlar da hazır buldukları halde konuyu görüşmüştür...Yapılan görüşmeler sonunda Anayasanın 82. maddesiyle 1901 sayılı Kanun uyarınca TBMM üyelerinin ödenek ve yolluklarının yeniden hesaplanmasının bir zorunluk vasfını kazandığı anlaşılmıştır... Üyelerin ödenek miktarının nisbetiyle ilgili tahakkuk işlemlerinin ittifakla alınan komisyonumuzun iş bu prensip kararı esaslarına göre yapılması için tahakkuk şubelerinin uyarılmasına, keyfiyetin Yüksek Başkanlığa arzına mevcudun oy birliği ile karar verilmiştir."

Bu komisyon raporunun o günkü Meclis oturumunda bulunan çeşitli siyasal partilere mensup milletvekillerinin oybirliği ile kabulü sonucunda, parlamenten maaşlarına bir anda net 9764 TL zam yapılmış oldu. Parlamenten maaşları böylece net 16.147 TL'dan net 25.911 TL'ya çıktı. Ama iş bu kadarla da kalmadı. Komisyon raporunda ayrıca tahakkuk şubelerinin bugüne kadar ki yanlışlıklarının düzeltilmesi de istendiğinden, raporun kabul edilmesiyle birlikte Haziran 1976'dan bu yana eksik yapılan ödemelerinde tamamlanması kabul ediliyordu. Böylece parlamenten maaşlarına hem net 9.764 TL zam yapıyor, ve hem de Haziran 76'dan itibaren bu zammın uygulanması belirtildiği için, parlamentelere hiç beklemedikleri anda 83.000 TL'lık bir piyango vuruyordu.

Parlamenten maaşlarına zam söz konusu olduğu zamanlarda, yukarıda belirtilen raporda da olduğu hep Anayasanın 82. maddesi gündeme getirilir. Bundaki amaç, zammı Anayasanın 82. maddesinin emrettiği görünümünü kamu oyunda yaratmaktır. Oysa 1961 Anayasanın 82. maddesi aynen şöyle der :

"TBMM üyelerinin ödenek ve yollukları kanunla düzenlenir. Ödenegin aylık tutarı birinci derecedeki devlet memurunun aylığını; yolluk da ödeneginin yarısını aşamaz.

Ödenek ve yollukların en çok üç aylığı önceden ödenebilir.

TBMM üyelerinin aylık ve ödeneklerine her ne suretle olursa olsun yapılacak zam ve ilaveler, ancak bu zam ve ilaveleri takibeden milletvekilleri genel seçiminden sonra uygulanır."

Evet, Anayasanın 82. maddesi böyle der. Daha doğrusu derdi. Çünkü bu maddenin 3. fıkrası, yani "yapılacak zamların ancak bir sonraki dönemde uygulanabileceği" biçimindeki hükmü 1961 Anayasasını korumak için işbaşına getirilen 12 Mart hükümetlerinin teklifi ve yine parlamentelerin oybirliği ile kaldırılmıştı.

Ancak yine de ortada tüm kamuoyunun bilmesi gereken bir Anayasa gerçeği var. Bu gerçek te, halen yürürlükte olan kuşa çevrilmiş 1961 Anayasasının 82. maddesinin, parlamenten maaşlarının ille de en yüksek seviyedeki devlet memurunun maaşı kadar olması gerektiğini emretmediği. Anayasa bunu bir tavan olarak getiriyor. Ama ülkelerinin ve halklarının mutluluğu

sayfa 10

için hiç bir fedakarlıktan çekilmeyecekleri yolunda yemin eden parlamentelerimiz, bunu bir tavan değil adeta bir taban kabul ediyorlar o başka...

Parlamentelerin toplandıkları kurumun adı, Türkiye Büyük Millet Meclisi, kendileri ise bu mecliste milleti temsil eden vekillerdir. Ama gel gör ki, temsil ettikleri milletle hiç bir benzerlikleri yoktur. Hele 9764 TL'lık zamdan sonra, bu benzemezlik iyice artmıştır.

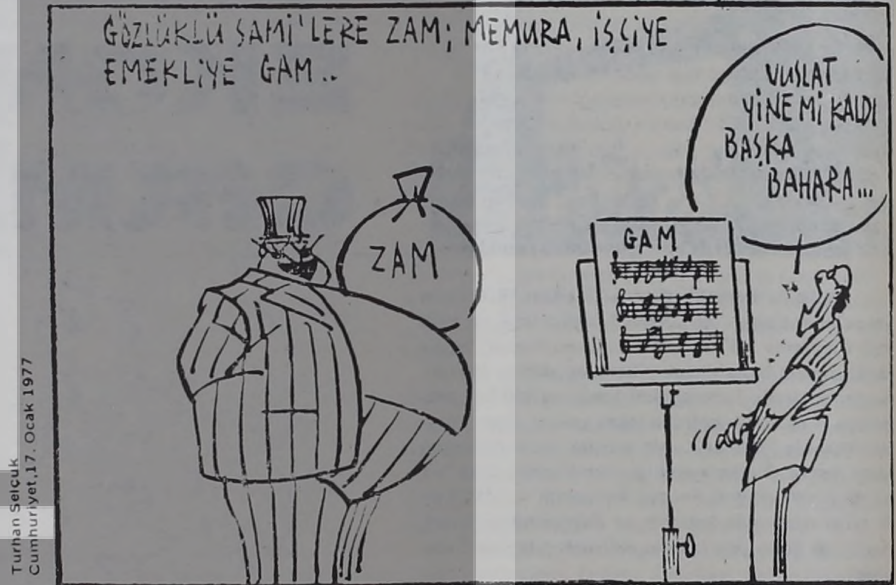
Bugün Türkiyede ortalama işçi ücretinin bir aylık net tutarı 2100TL'dir. 30 yıllık bir kalifiye işçinin eline ise ayda en fazla net 6000 TL' geçebilmektedir. Asgari ücret tarım kesiminde net 1100, tarım dışı kesimde net 1300 TL'dir. Kaldı ki bütün bu ücretler günde en az 8 saat çalışmanın karşılığıdır.

güçlendirecek biçimde, toplum ve Devlet düzenini ve kamu çalışmalarını yönetmek, denetlemek ve etkilemekle yükümlü; insan haklarına saygılı, milli, demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkesine bağlı, demokratik sol bir partidir."

Yine aynı tüzüğün 3. maddesinde CHP'nin siyasal yaşam anlayışı şöyle belirlenir:

"CHP ve üyeleri için siyasal yaşamda görev almak, onurlu bir toplum hizmetidir. Siyasal görevler, kişisel yarar için kullanılamaz. Partide siyasal etkinlik kazanmak için kimseye kişisel yarar sağlanamaz."

Evet, CHP tüzüğünde bunlar yazar. Ama bunlar ancak uygulama ile canlılık kazanır. Yoksa lafta kalır. Nitekim kalmıştır. Çünkü parlamenten maaşlarının artırılması yönünde rapor hazırlayan komisyonun 5

Bu gün Türkiyede yaklaşık 15 milyon 600 bin çalışan, üretime katılan insan vardır. Bu iktisaden faal nüfus başına düşen milli gelir miktarı yılad 30.426 TL dir. Tarımda çalışan başına düşen gelir miktarı ise, yılda 15.190 TL dir.

Yapılan tesbitlere göre, Türkiyede 2 milyon 533 bin emekçi ailesi vardır. Bunlar Türkiyedeki ailelerin yüzde 37 sini oluştururlar. Ortalama olarak bir ücretli ailesinin eline yılda 21.341 TL' geçer. Yine yapılan tesbitlere göre, Türkiyedeki küçük üretici ailelerin sayısı da 577 bin dir. Küçük üretici ailesinin bir yıllık ortalama geliri işe 15.862 TL'dir.

Bütün bu rakamlar milletin durumunu yansıtır. Durumu bu olan milleti, parlamenten temsil eder. Parlamentenler bu milletin vekilidirler. Parlamento haftada üç gün, yılda sekiz ay toplanır. Toplantı günlerindeki çalışma saatleri 15-19 arasındadır. Yani parlamento, toplandığı günler 4 saat çalışır. Bu ayda 50 saat, sekiz ay hesabıyla yılda 400 saat eder. Parlamenten maaşları 25.911 TL olduğuna göre, bir parlamentenin bir saatlik ücreti yaklaşık 520 TL'dir.

İşte bütün bu rakamlarda millet'in vekilinin durumunu yansıtır.

CHP'nin son Kurultayında kabul edilen yeni tüzüğünün 2. maddesinde partinin amacı şöyle tanımlanır :

"CHP, ülkenin ve ulusun bütünlüğünü korumak, ülkenin güvenliğini, ulusun mutluluğunu ve refahını, sosyal adaletin yaygınlaşmasını ve insan kişiliğinin serbestçe gelişmesini sağlamak amacı ile; özgürlükçü parlamenten demokrasi kuralları içinde ve bu rejimi

CHP'li üyesi de bu raporu onaylamışlar ve raporun mecliste görüşülmesinde hiç bir CHP milletvekili karara karşı çıkmayarak ne denli sosyal adalatten yana olduklarını, siyasal görevlerini nasılda kişisel yarar için kullanmadıklarını ispatlamışlardır.

CHP'li parlamentenler CHP grup toplantısında yaptıkları konuşmalarda ise gerçek kimliklerini daha bir açık seçik ortaya koymuşlardır. Örneğin devrimci (!) Erzincan Senatörü Niyazi Ünsal; "Şerefimizle oynuyorlar ama ben bugün de yarın da bu parayı alacağım, sanki biz hırsızız da başkaları hazineyi mi koruyor" diyerek devrimciliğini ispatlarken, Ankara Milletvekili Kemal Ataman, "Daha önce çıkan yasaya göre Meclisin aldığı zam kararı yasal bir haktır" diyerek, yasaların üstünlüğü ilkesine ne denli bağlı olduğunu ortaya koymuştur!

Genel Başkan Ecevit'in zam kararına ne denli karşı olduğunu, nasıl da sosyal adalatten yana bulunduğunu ise, ne Sofya dönüşü verdiği şiddetli beyanat ve ne de grupta yaptığı konuşma yeterince belirtmemiş, ama yine aynı grup toplantısında ki bir başka CHP'linin, Muhsin Batur'un açıklaması Ecevit'i temize (!) çıkarmıştır. Muhsin Batur grup toplantısında yaptığı konuşmada aynen şunları söylemiştir:

" Sayın Genel Başkan 6 ay önce zammın prensibine evet demiş, ancak zamanlamayı yöneticilere bırakmıştır. Bu durumda bu işin altından zor kalkarız."

Kısaca belirtmek gerekirse, Parlamenten maaşlarına yapılan son zam, milletle milletin vekilleri arasındaki uçurumu biraz daha açarken, öte yandan da CHP'nin gerçek yüzünü bir kez daha ortaya çıkardı....

SOSYAL BİLİM ADAMLARIMIZ VE TARAFSIZLIK

Fikret Başkaya

Türkiyede düşüncenin "az gelişmişlik" içinde bulunmasının temelinde sosyal bilimlerin "az gelişmişliği" yatıyor. Sosyal bilimcilerimizin büyük çoğunluğu gerçek anlamda bilimle ilgisi "fazla" olmayan kişilerdir. Sosyal bilimlerin ve düşüncenin geriliğinde bir taraftan Cumhuriyet öncesi Osmanlı sosyal formasyonunun yapısından, diğer yandan da kapitalizmle bütünleşme sürecinin özneliliğinden ve 1923 sonrasında da resmi ideolojinin "bilim ve düşün" alanına egemen olmasından ileri geliyor,

Şefik Hüsnü, AYDINLIK Dergisinin Kasım 1922'deki 10. sayısında yayınlanan "Türk Aydınları" başlıklı yazıda şöyle diyor, "Ulusal değerlerimizin dirhem dirhem satıldığı şu sıralarda aydınlarımız üstüne bir kaç söz söylemek zahmete değer. Hatta ben aydınlardan önce düşünürlere dair yazmayı düşünmüşüm. Fakat biraz araştırınca bizde böyle bir zümrenin var olmadığını gördük...(1)"

Sayın Profesör İlhan Arsel'de üniversiteden ayrılışıyla ilgili olarak verdiği bir demeçte, bilim adamlarımızın içinde buldukları durumu şu acıklı ifade ile belirtiyordu, "Çoğumuz Ortaçağ üniversitelerinde kapıcı bile olamayız." (2) Çoğu bilim adamlarımız Ortaçağ üniversitelerinde kapıcı veya katip olabilirler mi olamazlar mı ayrı konu. Gerçek olan bir şey varsa, bugün Üniversitemizin kapitalizm öncesi sosyal formasyonlara özgü bir yapıya sahip olduklarıdır.

Tayinle gelenler bir yana bırakılırsa (ki bu yöntem Cumhuriyetin ilk yıllarında yaygındı) çoğunun Profesörlüğü ile, herhangi bir bakanlık memurunun durumu arasında önemli hiç bir fark yoktur. Bir kere üniversiteye kapaklanınca bunların sırayla doktor, doçent, profesör olmaları otomatik olarak gerçekleşir. Bu hiyerarşik kademede merdivenleri tırmanmada tek engel, yeni sorunlar ortaya atmak, bilimi, düşüncüyü, ileriye götürücü işe yarar araştırmalar yapmaktır.(2)

Sorunlara bilimsel olarak yaklaşarak tehlikelidir. Sayın Profesörlerimiz kendi feodal saltanatlarını tehlikeye atacak, onların bilimsel zavallılığını açığa çıkaracak benzer girişimlere hisim ve şiddetle karşı koyarlar. Bilimsellikten, tarafsızlıktan uzaklaşmışlarını ileri sürerler. (! ...) İçlerindeki uyumsuz tasfiye etmek için hemen bir "kutsal ittifak" doğar aralarında. (!...) işe ideoloji karıştı derler. (!...) Sürüye saldıran kurdun yarattığı telaş ve tedirginlik içindedirler. Onlar için bilim adamı tarafsız olmalıdır. Bu tarafsızlık ta , kurulu düzenin doğal ve değişmez bir düzen olduğunu, genç kuşağın kafasına yerleştirilmesidir. Bu sözde bilim adamlarının egemen sınıfa "bilimsellik", "bilimcilik" adı altında sundukları " faydalı hizmetler" bilimselliktir, tarafsızlıktır.

Bunların bir kısmı hizmetlerinin karşılığını fazlasıyla alırlar. Bankaların idare meclisi üyelikleri, çeşitli Holdinglerde yüksek maaşlı görevler, genel müdürlükler, müsteşarlık ve müşavirlikler... tarafsız bilim adamlarımızı mükafatlandıran kuruntılardır.

Bizim "tarafsız" sosyal bilimcilerimizin önemli bir bölümü egemen ideolojiyi gençlere aktarıırken büyük çaba da harcamazlar. Auguste Compté, Emile Durkheim vb, gibi burjuvazinin sosyal egemenliğine sözde bilimine destek sağlayan pek sevdiği "ustadlarının" düşüncelerine sahiptirler bunlar. Batıda aynı işi yapanların yazdıkları el kitaplarını Türkçeye çevirip altına imza atarlar. Burjuvazinin ideolojik sözcüleri olan A.Compté, E. Durkheim'in baştan aşağı yoz ve tutucu düşüncelerini aktarıırken yaptıkları tarafsızlıktır (!...), bilimselliktir. Bir başkası egemen sınıfların çıkarlarına dokunan temel sorunlara değindi mi, iş tarafsızlık olmaktan çıkar. Aynı şekilde Sayın tarafsız bilimciler" verdikleri bilirkişi raporlarında "yabancı ideolojilerden" söz ederler. Compté'un Durkheim'in Sosyolojisi, Samuelson'un tepeden tırnağa genici iktisadi yabancı ideoloji değildir. Yerli ideolojidir.

Yerli ideolojidir çünkü kurulu düzene karşı değil, onu yeniden üretmeye yöneliktir. O halde zararsızdır. (!) Çünkü egemen sınıfın çıkarlarına uygun düşen her şey muteberdir, millidir. (!...) Onun çıkarlarıyla çelişen her şeyde "gayri milli", "bozguncu", "tehlikeli ve rarlıdır." Artık burada sapık ideolojiler söz konusudur. Uyumsuzluklar cezalandırılmaktadır. (!...)

Bu arada birde elaltından propaganda yürütülür. Filan Prof, Türkiye de bu konunun otoritelerinden gibi. (!...) Sayın Profesör hangi alanda yeni sorunlar ortaya atmıştır? Hangi bilimsel tartışmayı başlatmıştır?

Bir kere şunu açıkça belirtmek gerekir ki, sosyal bilimlerin öznel bir durumu vardır. Sosyal bilim konusuna giren olaylar öteki dallardan farklıdır. Burada özne ve nesne olma durumu söz konusudur. Bu nedenle sosyal bilim adamının pozitivistlerin anlamında tarafsız olması olanaksızdır. Toplum sınıflı toplum oldukça, tarafsızlıktan bahsetmek söz konusu olamaz. Sorunlara her yaklaşış ister istemez bir sınıf görüşünü yansıtmaktadır. Bu nedenle, tarafsızlık görünümü altında kurulu düzenin savunuculuğunu yapanlar, olsa olsa egemen sınıfın çıkarlarına hizmet etmekten öteye gidemezler.

Gerçeği kavramada tutarlı olabilmek ancak tarihsel olarak ilerici, devrimci sınıfın yanında yer almakla olanaklıdır. Fakat bu, ilerici, devrimci sınıfın

yanında yer almakla yapılan her analiz doğru olacağı anlamına da gelmez. Diğer yandan gerçeğe yaklaşma da sadece ilerici sınıfın yanında yer alanlar başarı sağlayabilir diye bir kural da yoktur. Bu alanda örnekler eksik değildir.

Türkiyede bilim adamlarının büyük çoğunluğu düşünsel planda o kadar geridirler ki, Gramsci anlamında burjuva sınıfı için organik entelektüel işlevleri bile yerine getiremeyecek durumdadırlar. Feodal bir saltanattır kurdukları. Bütün amaçları kendi "iktidarlarını" korumaktır. Bu nedenle, genç bilim adamlarını üniversiteye yaklaştırmazlar. Bir kaza eseri girenlere karşı da son derece duyarlıdırlar. Sürekli olarak, sahip oldukları "bilim" tekelini bir baskı aracı olarak kullanırlar.

Bilimsellik adına bilimin gelişimini engelleyen, kurulu düzenin devamını sağlamada tarihsel misyon sahibi bu "bilimcilerden" ne bilimin, ne de halkın bekleyeceği fazla bir şey yoktur. Aksine işçi sınıfının mücadelesinin başarısı, halkın kurtuluşu için, ideolojik planda küçümsenmeyecek bir tehlike teşkil ederler. Bunlara karşı ideolojik mücadele vermek bir zorunluluktur. Sosyalistler bu sözde bilim adamı ama, gerçekte burjuvazinin bilinçli müşavirlerinin, kapıkulu kafalı bilimcilerin şapkalarnı düşürmede, bunların gerçek yüzlerini halka teşhir etme yolunda çaba harcamalıdırlar. Çünkü ideolojik mücadele son derece büyük öneme sahiptir.

TOPLUMSAL SİSTEM ve TOPLUMSAL BİLİM

Züleyha Ece

Günümüz gelişmiş toplumlarında bilgi üretiminin ve dolayısı ile üniversitelerin özel bir önemi var. Bilgi üretimi öncelikle üretim sisteminin yeniden üretim özelliğinden kaynaklanarak yeni bilgilerin üretilmesini öngörüyor. Az gelişmiş ülkelerin bir çok alanlardaki bağımlılıkları bu alanda da ortaya çıkıyor. Teknolojik bilgi açısından önemini yansıtır az gelişmiş ülkelerin bağımlılığı ekonomik ve siyasal bağımlılığın ötesinde boyutlar kazanmaktadır. Dolayısı ile "sanayileşme" olgusunun önlenemez bir özlem biçimine dönüştüğü az gelişmiş ülkelerde "sanayileşme"nin pek çok toplumsal sorunu çözeceği yaklaşımı uzun dönemde bağımlılık açısından tutarsız kalmaktadır. Her şeyden önce bilgi üretimi ve bilgi birikimi ile sanayileşme arasında doğrusal bir ilişki söz konusudur. Bir başka önemli noktada şu: Bilgi üretimi tekel gelişmiş ülkelerde oldukça, az gelişmiş ülkelerde pek çok fabrikanın kurulmuş olması bağımlılık ilişkisi açısından fazlaca anlamlı değil.

Öte yandan, gelişmiş ülkelerde araştırmacıların, öğretmenlerin sayısı hızla artıyor. Üniversiteler kurumlar hükümetler daha önce hiç görülmemiş ölçüde araştırma projeleri örgütleyip burslar veriyorlar. Kitaplar, raporlar, makaleler birbiri peşisıra yayınlanıyor. Özellikle toplumsal bilimlerde, bütün bu yüksek güçteki zihni faaliyet dünya toplumlarının nereye yönelmediği konusunda çok aç yeni ya da önemli görüş ortaya çıkarmaktadır. Hiç kuşkusuz bu nokta gelişmiş ülkelerdeki bilgi üretiminin var olan toplumsal yapı içinde işlevselliği dolayısı ile ortaya çıkmaktadır. Bir başka deyişle toplumsal bilim verileri gelişmiş ülke açısından işletmecilik ve verimlilik düzeyinde, az

gelişmiş ülkeler açısından ise bağımlılık boyutlarının çeşitlendirilmesi düzeyinde işlevsellik kazanmaktadır. Bu işlevselliği en anlamlı biçimde Üniversiteler ayrılan fonlarda gözlemek mümkün (örneğin petrol araştırmaları, doğum kontrolü, az gelişmiş ülkelerde köylülüğün araştırılması gibi)

Böylece gerçeğin bütünsel olduğu görüşünü bütün bu araştırmalardan çıkarmak yerine, gelişmiş ülke yöneticilerinin dünya düzeyindeki uygulamalarından anlıyoruz. (Şili'de iktidarın devredilmesi ve pek çok ülkedeki CIA uygulamaları gibi)

Ancak kapitalizmin "metalaştırma" süreci açısından bu durumu doğal karşılamak gerekir. Çünkü bilgi üretiminin metalaştırma sürecinin dışında kalması olanağı kuşkusuz çok sınırlı.

Bu noktada metalaştırma sürecinin bir anlamda dışında kalma durumunda olan radikal toplumsal bilimin durumuna değinmek gerek. Son yıllarda radikal toplumsal bilimin verdiği önemli eserler azdır. Bunda hiç kuşkusuz yönetim çevrelerinin ve toplumdaki karar alma mekanizmasının yarattığı engellemelerin büyük payı var. Ancak öte yandan "Marksist toplum bilimciler Marx ve Engels ya da Lenin çağından bu yana sanki yeni bir şey olmamış gibi, çoğunlukla alışlagelen formülleri tekrarlamak yolunu seçiyorlar." Böylece günümüzdeki olguların ekonomik siyasal ve kültürel sonuçlarını kavramamızda temel olacak eserler çok sınırlı kalmaktadır.

Sonuç olarak bilgi üretiminin bağımlılık açısından önemi, özellikle az gelişmiş ülke düşünürlerine önemli sorumluluklar ve çabalar yüklemekte. Yoksa "bilimsel bağımsızlık" çıkmazı gelişmiş ülkelerin günümüzdeki konumlarını korumalarından başka bir sonuçta vardır bizi.

SOSYALİSTLER YANILMADILAR...

Bugün Türkiye'nin başında MC diye bir iktidar var. MC'nin kanatlarından birisi Alpaslan Türkeş'in Genel Başkanı olduğu Milliyetçi Hareket Partisi (MHP). Bu küçük parti bugün Türkiye'deki faşist hareketin başını çekiyor. İdeolojisi ve uyguladığı yöntemlerle Batı'daki modellerine benzeyen MHP, MC içinde yer almasından yararlanarak, Bakanlıklarda, Genel müdürlüklerde kilit noktalara adamlarını yerleştiriyor. TRT ve Milli Eğitim Bakanlığı kanalıyla ideolojisini yayıyor. Beslediği ve "ülkücü" adını verdiği komandolarını ilericilerin, sosyalistlerin üzerine salıyor. Yaygın bir terör uyguluyor. Bugün artık Türkeş'in ve Genel Başkanı olduğu MHP'nin, ırkçılığı kendisine bayrak edindiğini bilmeyen çok az kişi var.

Ama yıllar önce kimse bunun farkında değildi. Bu durumu ve CKMP'nin Türkeş yönetiminde hızla ırkçı-faşist bir partiye dönüşeceğini sadece sosyalistler görüyor, ama onların bu konuda "ilerici", "demokrat" çevrelere yaptıkları uyarılar, tebessümle karşılanıyordu. Aradan yıllar geçti. CKMP, MHP oldu. Ve aynen sosyalistlerin işin başında söylediği gelişimi gösterdi. Bu arada ortaya da şu gerçek çıktı : Sosyalistler yanılmıyor... Aşağıya aldığımız ve Malatya'da yayınlanan 14 Ağustos 1965 tarihli toplumcu "HALKIN DERDİ" gazetesinde çıkan Avukat M'Hayrettin Abacı imzalı yazı, bunun en açık kanıtı.

Geçenlerde yapılan genel kongresi sonunda Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisinin Genel Başkanlığına Alpaslan Türkeş getirildi.

Alpaslan Türkeş, 27 Mayıs devrimine katılmış, Milli Birlik Komitesine girmiş, daha sonra bu komitenin 14 leri arasında yurt dışına çıkarılmış bir emekli albaydır.

Türkeş'in ötedenberi faşist ve ırkçı eğilimleri olduğu yaygın şekilde yazılmış ve söylenmiştir. Kendisi ise geçenlerde Milliyet gazetesine verdiği ve bazı yerlerinde aklınca Türkiye İşçi Partisini tenkid ettiği beyanatta ırkçı olmadığını iddia etmektedir. (Bkz. 5-6 /8/1965 tarihli Milliyet gazetesi)

Oysaki Alpaslan Türkeş'in hiç değilse hayatının bir devresinde apaçık ırkçı olduğu, bugün de kendisi gibi bir çok ırkçı ile işbirliği yaptığı ve bu ırkçıların halen CKMP'ne doluştuğu belgelerle sabit bir gerçektir.

İrkçilik, milletin kasabı olan Hitler zamanında Almanyada uygulanmış korkunç ve caniyane bir tutumdur. İrkçılara göre ırklar üstün ırk- aşağı ırk diye ayrılırlar. Üstün ırkın yaşadığı topraklarda barınan aşağı ırklara hayat hakkı dahi verilmemelidir. Bunlar imha edilmelidir.

Gönlüdüğü gibi ırkçılık bilimsel gerçeklere aykırı olarak milleti parçalayıcı, toplumu huzursuzluğa götürücü bir akımdır. Milli bütünlüğümüze aykırıdır. İnsancıl düşünce ile bağdaşmaz.

İrkçilik bizim memlekette daha çok Nihal Atsız adında birisi tarafından yayılmağa çalışılmıştır. Bu Atsız saçlarını dahi benzetecek kadar Hitler hayranlığı ile tanınır. Onun Hitlervari çekilmiş bir fotoğrafını görmek için R. Oğuz Türkkân adında birinin 1943'de yayınladığı Kuyruk Acısı adlı kitabın 100. sayfasına, Yeni Yol dergisinin 30 Eylül 1940 tarihli 2. sayısına, Yeni Adam dergisinin 15 Nisan 1937 tarihli 172. sayısına bakabilirsiniz.

İşte Alpaslan Türkeş bu Nihal Atsız'ın yetiştirmelerinden ve ülküdaşlarındandır. Bu Atsız'ın 1943 yılında ikinci defa yayınladığı Orhun adlı derginin 12. sayısında bir anket açılmıştır. Bu anketin 2. sualı şöyledir:

"Türkçülüğün baş unsuru size göre ırkçılık mıdır?"

Aynı anketin 4. sualı ise şöyledir : "İrkları ve aşağı olarak ayırmağa taraftar mısınız? Tarftar olsanız üstünlük sebepleri olarak kahramanlık, savaşçılık, ahlak, ilim, teknik, din vesairenden hangilerini görüyorsunuz?"

11. sualı ise şöyledir : "Türk milletinin güçlenmesi için okullarda askeri bir terbiye sistemine mi? yoksa serbest bir terbiye sistemine mi taraftarsınız?"

Bu Ankete derginin 14. sayısında Alp Arslan adıyla verilmiş cevaplar var. Bu Alp Arslan çok kuveetli ihtimal olarak Alpaslan Türkeştir. Verdiği cevaplar ise şöyledir.

BÜTÜN YURTSEVERLERİN, BÜTÜN HALKÇI VE DEVRİMCİLERİN, TÜRK YURDUNUN HUZUR VE SÜKUNUNU İSTEYENLERİN CKMP İÇİNDE YUVALANAN İRKÇILARA DİKKAT ETMELERİ GEREKİR.

(M.Hayrettin Abacı, İrkçılar CKMP'de, HALKIN DERDİ Gazetesi, 14 Ağustos 1965, Malatya)

HALKIN DERDİ

(Haftalık Toplumcu Halk Gazetesi)

14 Ağustos 1965

Fiatı 10 Kuruş

İrkçilik aldı yürüdü

2. Suale: En başta ırkçılık olmak üzere hepsi Türkçülüğün içine girer.

4. Suale : Taraftarım. Türk ırkı yeryüzünün en üstün ırkıdır. Bu üstünlüğün baş sebepleri de ahlak ve ilimdir.

11. suale: Askeri terbiyeye taraftarım.

Nitekim Alpaslan Türkeş, 1944 yılında, Nihal Atsız, AP. Senatörü Fethi Tevetoğlu, düşük DP. Milletvekili Sait Bilgiç (AP. Milletvekili Sadettin Bilgiç'in kardeşi), gene son kongrede CKMP genel idare kuruluna seçilen Hikmet Tanyu ve diğer bazı kimsele beraber yargılanmış, o zaman Türk Ceza Kanununun ırkçılığı suç saymamasından faydalanarak be-
raat etmişti.

Bu yargılama sırasında Örfi İdare Kumandanlığının son tahkikatın açılması kararında Alpaslan Türkeş hakkında aynen şöyle denilmektedir:

"Alpaslan Türkeş 1937-1938 senesinde Nihal Atsız'ın pençesine düşmüş ve siyasi faaliyetten tamamen uzak askeri camianın temiz havasını bulandırmaya yeltenmiştir. Atsızı gölgede bıkkacaak derecede ırkçı, turancı ve menfidir." (Bkz. 8. Eylül 1944 tarihli Tasvir-i Efkar gazetesi)

Görüldüğü üzere Alpaslan Türkeş inkarına rağmen ırkçıdır. Ve geçmişinden bahsederken "gerçekten bir zamanlar ırkçıydım, fakat şimdi değilim" dahi diyememektedir.

CKMP'ne genel başkan seçilen Alpaslan Türkeş ırkçı olduğu gibi bugün onun CKMP'de kader birliği yaptığı bazı kişiler de ırkçıdır. Mesela CKMP genel idare kuruluna seçilen eski AP Kastamonu Milletvekili İ. Hakkı Yılanoğlu da yukarıda sözü geçen ankete, aynı derginin 14. Sayısında aynen Alpaslan Türkeş'in verdiği benziyen cevaplar vermiştir.

Gene CKMP genel idare kuruluna seçilen Hikmet Tanyu'da ırkçı yayınlar yapan Bozkurt, Gök-Börü, Orkun gibi dergilerde pekçok ırkçı yazılar yazmış bir kimsedir.

Alpaslan Türkeş bugün de Nihal Atsız etrafında kümelenen ırkçı grubun adamıdır ve onlarla geniş ilişkisi vardır.

Nitekim, Orhun dergisinin 12. sayısında sözünü ettiğimiz ankete verdiği cevapta ırkçılığı benimseyen, okullarda gittikçe sertleşen bir disiplin terbiyesine taraftar olduğunu belirten ve iki üç yıl önce yayınladığı Milli Yol adlı dergide Doğu Anadolu halkını tedip ve islah için Orta Asyadan Kırgızların getirilmesini salık veren İsmet Rasin Tümtürk'ün gene bu Milli Yol dergisinin 2 Mart 1962 tarihli 6. sayısında "Alpaslan Türkeş hakkında bir görüş" adıyla yayınlanan bir yazıda bol keseden Türkeş methiyesi yapılmakta "milli kap-tan hazır" diye laflar edilmektedir.

Gene bu İsmet R. Tümtürk'ün Milli Yol dergisinin 16 Kasım 1962 tarihli 42. sayısında Mecliste Nuruçuk hakkında Adalet ve İçişleri Bakanlarına yönelttiği bir sorudan dolayı yukarıda adı geçen CKMP genel idare kurulu üyesi Yılanoğlu "tok sözlü ve doğru" olarak övülmektedir.

Yukarıda sözünü ettiğimiz yargılama ile ilgili olarak bu ırkçılar tevkif edildikleri 3 Mayıs gününü kendi aralarında milli bayram olarak kutlamaktadırlar. İşte 1965 yılının 3 Mayısı dolayısıyla, halen Atsızın yayınladığı Ötüken dergisinin 1 Mayıs 1965 tarihli sayısında çerçeve içinde Türkeş'in bir mesajı yayınlanmıştır.

BU AÇIKLAMALARIMIZI ÖZETLERSEK :

1. Bugün CKMP içinde faaliyet göstererek genel başkanlığı kadar yükselen Alpaslan Türkeş ve bir kısım arkadaşları, ırkçı olduklarını açıkça itiraf edecek kadar ırkçı, geric, faşist akımlara taraftarlık etmişlerdir.

3. Söz konusu çevrenin ırkçılığı ise yayınladıkları yüzlerce yayının ortaya koyduğu gibi kelimenin tam manası ile, tevili mümkün olamayacak şekilde saçma ve çok tehlikeli, bölücü bir ırkçılıktır.

4. Alpaslan Türkeş ve arkadaşları görüş ve düşüncelerinde bir değişiklik olduğunu, ırkçılığın yanlış ve sakat bir akım olduğunu anladıklarını da hiçbir zaman söylememişlerdir.

5. Bu ırkçıların bir kısmı da bugün AP içindedirler. Fethi Tevetoğlu, Sadettin Bilgiç, Osman Turan gibi. Bunların gizliyen gizliye Türkeş sempati besledikleri muhakkaktır. İleride bunların AP'ni Türkeş'e yaklaştırma veya bir kütleyi peşlerinde sürükleyeceklerini anladıkları anda CKMP'ne geçmeleri beklenebilir. Bu durum, yurdumuzda faşist akıma biraz daha güç kazandırabilir.

6. Bütün bu haller bütün yurtseverlerin, bütün halkçı ve devrimcilerin, Türk yurdunun huzur ve sükununu isteyenlerin şimdilik CKMP içinde yuvalanan ırkçılara dikkatlerini toplamalarını gerektirir.

Şurasını da açıklamak gerekir ki CKMP'deki bu ırkçı eğilim bir tarafa, CKMP'li olarak Türkeş'in getirdiği program olsun, ileri sürdüğü düşünceler olsun tipik bir faşist eğilimi gayet açık şekilde yansıtmaktadır. Programda belirtilen amaçların kritik yetisinden yoksun kişilerin hoşuna gidiciliğinin yanında bu amaçlara ulaşmak için yeterli bir yol gösterilmemesi dahi faşizme has, kütleleri lafla avlayıp, kapitalistlere sömürme metodunun bir yansımasıdır. Yeter derecede bilgi sahibi olmayan toplumcuların bu konularda aydınlatılması yerinde olur.